

GYMNASIE SKOLEN

11. APRIL 2018 • #3

MEDELSBLAD FOR GYMNASIESKOLENERNES LÆRERFORENING

GL

**RESPEKT
OM DEN
DANSKE MODEL**

OK18

OFFENTLIGT ANSATTE I HISTORISK SAMMENHOLD

TEMA:

Den danske model
under pres

HF-LÆRERE:

Øgede faglige krav
vil udfordre elever

Vi hjælper dig med den perfekte studietur fra start til slut

En vellykket studietur er vigtig for både elever og lærere. Vi sørger for at sammensætte et spændende program, som matcher både destinationens muligheder og de ønskede fagkombinationer.

**Hent gratis guide
til planlægning
af turen her:**

grupperejsebureauet.dk

Siden 2005 har vi haft fokus på at arrangere studierejser for ungdomsuddannelser - vi har stor erfaring i at sammensætte det rigtige program ud fra jeres budget.

Kontakt os på telefon 44 94 60 90 eller send os en email på info@grupperejsebureauet.dk - vi sidder klar til at hjælpe dig.

**GRUPPE
REJSE
BUREAUET**

MENS VI VENTER ...

Med fare for evindelig gentagelse vil jeg gøre opmærksom på, at der ved dette blads deadline i slutningen af sidste uge endnu ikke forelå nogen afgørelse på overenskomstsituationen. Den er i skrivende stund, at forligskvinde Mette Christensen har udsat strejke og lockout i 14 dage. Det kan hun som bekendt gøre en gang til, hvis hun fortsat mener, der er håb om, at parterne kan nå frem til et forhandlingsresultat på egen hånd. Omvendt kan hun også, såfremt hun vurderer det modsatte, erklære forhandlingerne døde, hvilket så kan igangsætte storkonflikt efter fem dage.

Uanset hvad slutningen på den efterhånden langstrakte forhandlingsproces bliver, vil den have givet anledning til eftertanker. Vi har været vidne til en fagbevægelse, som i vel nærmest historisk grad har stået sammen mod den – måske overraskede – offentlige arbejdsgiver, der endnu en gang indledte en overenskomstforhandling med at lade hånt om de offentligt ansattes forventning om en del af kagen og belønning for de seneste forhandlings tilbageholdenhed.

Ser man netop tilbage på det seneste tiårs overenskomstforhandlinger, har der med Moderniseringsstyrelsen været en "joker", som på sin vis har forstyrret i forhold til tidligere. Det øgede fokus på effektivisering og reformer har i kølvandet på finanskrisen i 2008 sat den danske forhandlingsmodel under pres – ja, ligefrem truet den på livet, mener nogle. Så galt vil det næppe gå, mener eksperter – men som du kan læse i denne udgave af Gymnasieskolen, vil der nok være behov for en slags evaluering og mulig justering af modellen efter endnu en kuldsejlet proces med mulig konflikt til følge.

En mulighed kunne være at lade sig inspirere af modellerne i Norge og især Sverige, hvor de har et armslængdeprincip i form af en slags arbejdsgiverinstitution, der forhandler for de offentlige arbejdsgivere. En anden kunne være at indgå en klimaaftale, som man gjorde på det private område efter en fejlslagen proces i 1998, som førte til storkonflikt.

Det skal under alle omstændigheder blive interessant at se, hvad OK 18 får af politisk betydning i et større perspektiv. Der er jo kun godt et år til, at næste folketingsvalg skal være afholdt. Vil de mange utilfredse offentligt ansatte vælge straffe den nuværende regering hårdere end forventet? Og hvad med socialdemokraterne, som jo står på spring for at tilbageerobre statsministertaburetten? Hvordan vil vælgerne se på, at også socialdemokraterne i KL stemte for et lockoutvarsel, ligesom mange næppe heller har glemt "overgrebet" på folkeskolelærerne og den danske model i OK 13 under den daværende socialdemokratiske finansminister og regering. Partitoppen har været overordentlig tavs den seneste tid, om end man selvfølgelig må respektere, at det er i tråd med den danske model ikke at blande sig direkte i overenskomstforhandlingerne.

Måske kan vi forvente nye tider i dansk politik. De offentligt ansatte har de seneste måneder vist, at de i den generelt ganske stærke danske økonomi ikke længere vil finde sig i at blive betragtet som andenrangsarbejdere, der blot skal stille sig tilfredse med, hvad magthaverne har lyst til at diktere.

God læsning!

Morten Jest, chefredaktør

8

20

32

”

Jeg vidste ikke, om jeg kunne mit fag, eller om jeg bare lod som om.

TEMA

DEN DANSKE MODEL

3 LEDER

4 INDHOLD

6 KORT FØR DEADLINE: ALT ER STADIG ÅBENT

7 LÆRERE OM OK 18: VI ER EN DEL AF NOGET STØRRE

8 OFFENTLIGT ANSATTE STÅR SAMMEN

10 GL MENER

13 KORT OM UDDANNELSESPOLITIK

14 HF-LÆRERE: ELEVER KAN FÅ DET SVÆRT MED DE ØGEDE FAGLIGE KRAV

18 KORT OM LØN & ANSÆTTELSE

20 TEMA: DEN DANSKE MODEL

29 KORT OM UNDERVISNING

32 DET ER IKKE FOR SJOV AT VÆRE NYUDDANNET

36 BREVKASSEN

38 KULTURHELIKOPTEREN

41 KRONIK

44 GL-E KURSUSNYT

46 MINDEORD

47 MARKEDSPLADS

Farvel til olie, kul og tjæresand

MP Pension ekskluderer over
1.000 fossile selskaber

Læs mere i vores nye rapport om ansvarlige
investeringer på mppension.dk/ansvarlig

PENSIONSKASSEN

**Magistre
& Psykologer**

KORT FØR DEADLINE: ALT ER STADIG ÅBENT

Der blev stadig ført intense forhandlinger i Forligsinstitutionen lige før deadline på dette blad. Aftale eller konflikt er derfor stadig et åbent spørgsmål.

Forhandlerne har brugt mange timer i Forligsinstitutionen. Her blandt andre Flemming Vinther (nummer to fra venstre), chefforhandler for de statsansatte, og Lars Qvistgaard (yderst til højre), formand for Akademikerne, på vej ind til forhandlinger.

Forligsmand Mette Christensen har haft travlt i Forligsinstitutionen, hvor hun blandt andet har brugt påsken på at føre forhandlinger med parterne om at kunne lave et mæglingforslag.

Det er dog bestemt ikke nemt.

Lønmodtagernes forhandlere og arbejdsgiverne er blandt andet uenige om lønnen. Lønspørgsmålet har længe været som en gordisk knude, og lige før deadline på dette blad var forhandlerne uenige om både en procentsats for en lønstigning over de næste tre år, og hvordan de offentligt ansattes løn skal reguleres i forhold til de lønstigninger, som de ansatte i det private får.

En aftale for lærerne

En arbejdstidsaftale for lærerne er et krav, som ikke alene lærerne har stillet, men som bliver bakket op af en samlet fagbevægelse. En arbejdstidsaftale skal afløse lov 409, som blev indført ved et politisk indgreb efter lockouten af lærerne i 2013.

Ifølge Gymnasieskolens oplysninger lige før deadline på dette blad er dette punkt dog nærmest endnu sværere at indgå en aftale om, end lønnen er.

Derudover er parterne også uenige om den betalte frokostpause. Lønmodtagerorganisationerne frygter, at den betalte spisepause før eller siden bliver inddraget for at effektivisere, og de vil derfor

have den skrevet ind i overenskomsterne. Arbejdsgiverne mener dog, at den betalte spisepause er en lokal kutyme.

Konflikten er udskudt

Forligsmanden valgte kort før påske at udskyde de varslede konflikter med 14 dage. Det betyder, at der kan udbryde strejker fra den 22. april og en omfattende lockout den 28. april.

Forligsmanden kan dog også vælge at udskyde konflikten yderligere i 14 dage, hvis hun mener, der er en chance for, at parterne kan blive enige om et mæglingforslag. ●

LÆRERE OM OK 18:

VI ER EN DEL AF NOGET STØRRE

Samtidig med at lærerne på Sorø Akademis Skole forbereder strejkeaktiviteter, håber de også på et forlig. Men ikke for enhver pris.

Marie-Louise Moldrup og Marianna Windfeldt, der underviser på Sorø Akademis Skole, tror på, at fællesskabet blandt de offentligt ansatte holder. De oplever en god opbakning fra både lærere og elever på deres skole til planlægningen af strejkeaktiviteter. Besparelserne gør, at det er på tide at trække en streg i sandet, mener de to lærere.

” Det er fedt at være en del af det store fællesskab, som vi oplever ved denne overenskomstforhandling. Vi er en del af noget større, og der skal findes en god løsning for alle.

Marianna Windfeldt, lærer, Sorø Akademis Skole

gymnasieskolen.dk

Læs resten af artiklen på gymnasieskolen.dk

OFFENTLIGT ANSATTE STÅR SAMMEN

Mens forhandlingerne i Forligsinstitutionen fortsatte, samlede offentligt ansatte på tværs af faggrupper til demonstrationer flere steder i landet – som her på Gammeltorv i Aalborg den 3. april.

Alle steder var det fælles budskab til arbejdsgiverne klart: "Vi vil have en løsning for alle!"

En løsning for alle

I skrivende stund ved vi reelt ikke, hvor overenskomstforhandlingerne ender. Vi håber fortsat at finde en løsning for alle, om end det ser svært ud. Berlingske bragte den 4. april en analyse under overskriften David og Goliat har byttet roller i overenskomstforhandlingerne med henvisning til fællesskabet mellem 800.000 offentligt ansatte. Pointen er, at det er enestående, at de 100 organisationer, som varetager interesserne for de offentligt ansatte på henholdsvis det kommunale, det regionale og det statslige område, har formået at stå sammen. Det har ellers ikke skortet på arbejdsgivers forsøg på at skyde kiler ind i fællesskabet, men i stedet for at flække det har det konsolideret forhandlingsfællesskaberne. Og det har styrket medlemmernes opbakning til organisationerne. Tak for det – det mærker vi også i Gymnasieskolernes Lærerforening (GL).

At det er lykkedes at fastholde musketereden og solidariteten, har overrasket mange – og nok også arbejdsgiver og Folketinget. Lange forhandlinger med manglende lydhørhed fra arbejdsgiver, forhandlings sammenbrud og igen mange timers nye forhandlinger under forligsmandens ledelse, et truende lockoutvarslet af over halvdelen af de offentligt ansatte, som måske allerede er en realitet, når disse linjer læses, har givet lønmodtagernes topforhandlere større og større tillid til hinanden, og de er sammen blevet stærkere, i takt med at de mærker medlemmernes opbakning og medlemmernes behov for at markere, at nok er nok.

Lige efter påske gik de 100 organisationer sammen ud med en kampagne: En løsning for alle, som kører i radio-

spot, udendørsannoncer, avisannoncer, webannoncer, på de sociale medier og så videre. Fortællingen er, at offentligt ansatte står sammen om rimelige krav – ikke store krav, men et ønske om rimelige arbejdsforhold med en lønudvikling, der modsvarer lønudviklingen på det private arbejdsområde, og at vilkår reguleres og sikres i overenskomsterne.

Da innovationsministeren på et pressemøde fremlagde lockoutvarslet, sagde hun, at lønmodtagerne ved at udtage 10-15 procent af de offentligt ansatte til at strejke kunne lægge samfundet ned. Dermed bekræftede hun, at offentligt ansatte skaber basis for, at hju-lene også på det private arbejdsmarked kan løbe rundt.

Den magtasymmetri, der er mellem arbejdsgiver og arbejdstager på det offentlige arbejdsmarked, har arbejdsgiver udnyttet mere og mere både ved forhandlingsbordet og uden for forhandlingerne. Det er dette, som de offentligt ansatte nu er gået op imod sammen.

At arbejdsgiver har trumfkortet – et regeringsindgreb – ved vi godt. Men bruges det med henblik på at forringe arbejdsforholdene, er det nyskabte sammenhold mellem 800.000 offentligt ansatte et solidt fundament at komme videre på. Jeg er overbevist om, at solidariteten og fællesskabet vil vise sit værd, ikke bare ved de nuværende forhandlinger, men lang tid fremover.

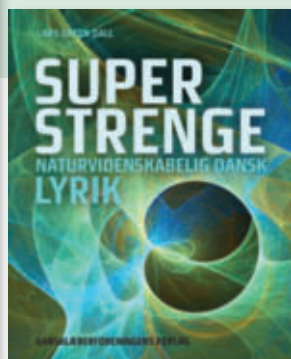
Vis, at du støtter og bakker op, ved at gå ind på www.enløsningforalle.dk.

*GL's formand
Annette Nordstrøm Hansen*

NY GRUNDBOG

til reformen

**Glæd jer til forårets
6 nye udgivelser**

- udkommer 23. april 2018

Læs mere, og bestil på
danskf.dk/shop

**DANSK
LÆRER**
foreningens forlag

LÆR AT KOMBINERE INTERNATIONAL BUSINESS OG IT

Hvis du og din klasse er interesserede i at opleve IT-Universitetet på nært hold, så er der god mulighed for det. IT-Universitetet tilbyder gymnasiebesøg for gymnasiale skoleklasser.

Tilmeld din klasse på **itu.dk**

IT-UNIVERSITETET I KØBENHAVN

BACHELOR I GLOBAL BUSINESS INFORMATICS

På bacheloruddannelsen i Global Business Informatics lærer de studerende at bidrage til forretningsløsninger, som bringer mennesker og kontinenter tættere på hinanden. De lærer at fremme kulturel og økonomisk udvikling, hvor der gøres brug af it.

Uddannelsen giver de studerende tværfaglige kompetencer, og de lærer at bruge kvalitative tilgange til at forstå it og dets globale betydning. Den teoretiske undervisningen foregår i tæt samspil med den praktiske anvendelse og spænder fra computer- og informationsvidenskab til samfundsvidenskab og humaniora.

En international uddannelse

På Global Business Informatics kommer de studerende til at arbejde i grupper med studerende fra hele verden, og de får god mulighed for at skabe et internationalt netværk.

På IT-Universitetet er der et aktivt og levende studiemiljø, hvor de studerende har rig mulighed for at engagere sig i tværfaglige og sociale aktiviteter ved siden af studiet. De har også gode muligheder for at læse i udlandet, hvis de ønsker en international profil.

Læs mere om vores uddannelser på **itu.dk**

PROFESSOR OM RIISAGER: HUN SER BORT FRA AL FORSKNING

Regeringens nye strategi, der skal styrke de naturvidenskabelige fag i grundskolen og gymnasiet, trækker i en forkert retning, fordi undervisningsminister Merete Riisager (LA) bevidst har valgt at se bort fra, hvad forskningen på området viser.

Den skarpe kritik kommer fra Jens Dolin, professor på Institut for Naturfagenes Didaktik på Københavns Universitet.

”Der er nogle udmærkede elementer i strategien, som ingen kan være uenig i.

Men det er et alvorligt problem, at ministeren negligerer al den viden, vi har fra forskningen. Hun lader sine egne holdninger overskygge den evidens, der er på området,” siger han og uddyber:

”Man kan tydeligt mærke hendes forkærlighed for viden i sig selv og hendes modstand mod tværfaglighed.”

gymnasieskolen.dk

GYMNASIER I HOVEDSTADEN PROPPER ULOVLIGT MANGE ELEVER I KLASSENE

Flere gymnasier – især i hovedstadsområdet – overholder ikke loven om, at der maksimalt må være 28 elever i gennemsnit i en klasse på en årgang.

Blandt de almene gymnasier i Region Hovedstaden er andelen med en klassekvotient på over 28 elever steget fra 11 procent i skoleåret 2014-2015 til 38 procent i skoleåret 2016-2017. Det viser en ny evaluering af det fleksible klasseloft, som Epinion har udarbejdet på vegne af Undervisningsministeriet.

Det bekymrer både Gymnasieskolernes Lærereforening og undervisningsministeren.

”Loven skal overholdes, og derfor er det bekymrende, at en stigende andel af gymnasierne bryder med det fleksible klasseloft. Det er godt, at vi med evalueringen nu har et reelt billede af omfanget. Den vil jeg tage med i mine videre overvejelser,” siger undervisningsminister Merete Riisager (LA).

gymnasieskolen.dk

FØRSTE ERFARINGER MED GYMNASIEREFORMEN

Gymnasieskolen har bragt en række artikler, hvor lærere fra de forskellige gymnasiale uddannelser fortæller om deres første erfaringer med den nye gymnasiereform. Find dem på gymnasieskolen.dk:

- Efter travlt grundforløb: Lærere vil have færre møder til næste år
- Hhx-lærere: Elever betaler prisen for det sene studieretningsvalg
- Htx-lærere: Grundforløbet har krævet meget koordinering

HF-LÆRERE:
 Elever kan få det svært
 med de øgede faglige krav

Nye prøveformer og øgede faglige krav kan udfordre en del hf-elever, mener lærerne Mette Bang Dons og Rudi Kurt Madsen. Til gengæld kan projekt- og praktikforløbene gavne eleverne, så de bliver mere målrettede.

De nye prøveformer fylder meget i bekymringerne hos Mette Bang Dons og Rudi Kurt Madsen. De to lærere underviser på hf-uddannelsen på Solrød Gymnasium i henholdsvis kultur- og samfundsfagsgruppen (KS) og den naturvidenskabelige faggruppe (NF).

Som andre lærere på de gymnasiale uddannelser har de skullet tygge sig igennem bekendtgørelser og vejledninger, samtidig med at de planlagde undervisningen under en spritny reform.

”Fagligheden er skærpet meget med den nye reform. I NF skal vi både forberede eleverne til en enkeltfaglig og en fællesfaglig prøve, og der er kommet meget mere i læreplanen. Men der er ikke kommet tilsvarende flere timer,” siger Rudi Kurt Madsen, der underviser i den naturvidenskabelige faggruppe.

”Det kan blive en stor udfordring for vores elever at skulle forberede sig til to forskellige prøveformer, fordi man kræver noget forskelligt i fagene, alt efter om det er til den enkeltfaglige eller den fællesfaglige prøve,” siger han.

Mette Bang Dons nikker.

”Til den fællesfaglige prøve vil fagene være vinklet, og man vil ikke gå så meget i dybden i de enkelte fag, som det kræves til en enkeltfaglig prøve. Det kan blive svært for nogle af vores elever,” siger Mette Bang Dons, der ærgrer sig lidt over ændringen.

”Vi underviser jo stadig i flerfaglige forløb, hvilket giver god mening, da virkeligheden ikke er enkeltfaglig,” siger hun.

Hvor de i kultur- og samfundsfagsgruppen har lidt længere tid til at forberede prøverne, så har Rudi Kurt Madsen og hans NF-kolleger allerede sved på panden over at planlægge eksamenen til uge 18. Samtidig skal eleverne klædes ordentligt på.

”Eleverne har svært ved at forstå forskellen på det enkeltfaglige og det fællesfaglige,” fortæller Rudi Kurt Madsen.

De to lærere forudser også, at de generelt skærpede faglige krav i hf-uddannelsen kan blive en udfordring for eleverne.

” Vores elever vil sikkert blive motiveret af at se, hvordan det, de lærer, kan bruges, for eksempel hvis de vil være sygeplejerske.

Rudi Kurt Madsen, lærer, Solrød Gymnasium

”Jeg kan godt frygte, at der vil være nogle af vores elever, der vil have det svært med den tungere faglighed,” siger Rudi Kurt Madsen.

”Måske er der en større politisk plan om at ændre elevtypen på hf, men lige nu står vi jo med den samme slags elever som tidligere, og de kan blive meget udfordret af den øgede faglighed,” siger Mette Bang Dons.

Den første tid med den nye reform har været ret hårdt og presset, fortæller de to lærere.

”Det har især været en udfordring, fordi bekendtgørelserne og vejledningerne kom så sent, så vi har måttet planlægge en del ret famlende og rette til undervejs,” siger Mette Bang Dons og uddyber:

”Vi har måttet gætte os til, hvad konkrete ændringer i bekendtgørelserne betød. Vi har for det meste ramt plet, men der er også ting, hvor vi nu kan se, at vi kunne have planlagt det smartere, hvis bare vi havde haft vejledningerne, inden vi gik i gang.”

”Det har især været en udfordring i de fællesfaglige faggrupper på hf, fordi der er meget, der skal koordineres med andre lærere,” fortæller Rudi Kurt Madsen.

På hf er lærerne yderligere udfordret på grund af elevgruppen, forklarer de.

”Vi bruger lang tid på at finde en tekst-

type, som rammer vores elever, og som de kan nå at læse i timen,” siger Mette Bang Dons.

Hf-uddannelsen på Solrød Gymnasium er nemlig lektiefri, så pensum skal kunne nås i timerne.

Praktik som øjenåbner

Projekt- og praktikforløbene er godt tænkt, mener de to hf-lærere.

”Idéen er god, fordi det praksisorienterede rammer vores elever så fint,” siger Mette Bang Dons, der bliver bakket op af sin kollega.

”Vores elever vil sikkert blive motiveret af at komme ud at se, hvordan det, de lærer, kan bruges, hvis de for eksempel vil være sygeplejerske,” siger Rudi Kurt Madsen.

Men én ting er, at idéen er god i teorien, det kan være noget helt andet at realisere den ude på skolerne, mener de to lærere.

”Vores tanke var først, at eleverne skulle have en uges praktik, men nu er det ændret til en dag, fordi mange steder ikke har kapacitet til at tage sig af vores elever,” fortæller Mette Bang Dons.

På Solrød Gymnasium har de planlagt tre projekt- og praktikperioder med sammenlagt 70 timer delt ud på hf-forløbet.

De nye hf-elever har allerede været igennem to af perioderne: en, hvor folk fra forskellige fag, som hf-elever typisk vælger at videreudanne sig i, kom på skolen og fortalte om deres job. Eleverne skulle så interviewe en af gæsterne og derefter skrive en projektrapport om deres oplevelse af gæstens fag.

I den anden periode skulle eleverne finde en arbejdsplads, hvor de kan være en dag eller to.

Vicerektor Hans Christian Pedersen, der især har beskæftiget sig med praktikperioden, fortæller:

”Det har været en øjenåbner for eleverne at komme i kontakt med virkeligheden. Vi må jo erkende, at en del hf-elever går her, fordi de ikke rigtigt ved, hvad de ellers skal, så de skal hjælpes ind i anvendelsesorienteringstanken.”

Lukker døre

Den tredje projekt- og praktikperiode skal eleverne tilbringe på en mellemlang videregående uddannelse. Hans Christian Pedersen fortæller, at der er stor forskel på, hvor meget uddannelsesinstitutionerne har budt ind på den del af opgaven.

”Vi har oplevet kulturforskelle på de forskellige uddannelsesinstitutioner. For eksempel har det virket, som om professionshøjskolerne har svært ved at skabe

plads til vores elever, hvorimod erhvervsakademierne har stillet sig meget mere til rådighed,” fortæller Hans Christian Pedersen.

På Solrød Gymnasium har eleverne kun mulighed for at tage den ordinære fagpakke, der kvalificerer dem til en videregående uddannelse på erhvervsakademierne eller professionsbacheloruddannelserne. Hvis de vil læse videre på universitetet, er de nødt til at tage den udvidede fagpakke på en anden skole.

”Det kan desværre ikke løbe rundt for os at udbyde den udvidede fagpakke, når vi kun har to hf-klasser. Jeg tror, at det formentlig kun vil være store uddannelsesinstitutioner, der har kapacitet til at udbyde den udvidede fagpakke,” siger Hans Christian Pedersen.

Selvom lærerne er bevidste om, at det måske er et mindretal af hf-eleverne, der har brug for den udvidede fagpakke, ærgres det dem, at eleverne ikke kan tage den på skolen.

”Jeg synes, at uddannelser skal åbne døre – ikke lukke dem. Men på sin vis er vores hf med til at lukke døren for eleverne, når vi ikke har den udvidede fagpakke, og de ikke kan gå direkte videre på universitetet, som man kan med en anden gymnasial uddannelse,” siger Mette Bang Dons. ●

” Måske er der en større politisk plan om at ændre elevtypen på hf.

Mette Bang Dons, lærer, Solrød Gymnasium

IT til 100 skoler
fra Bornholm til Skagen

SkoleIT Netværk

Et solidt fundament

- Gennemført Cisco
- 24/7 service
- UNI>Login
- Abuse log
- Gæstelogin
- EU-persondata
- SmartApp
- Opdelte netværk
- Fri support
- Garanti og retablering

Fast abonnement inkl. drift og support

Ring
43584575

www.skoleit.dk

KORT LØN & ANSÆT- TELSE

g LÆS MERE PÅ
GYMNASIESKOLEN.DK

LÆRERE KLAR TIL STREJKE: TRIST, MEN NØDVENDIGT

Der var intet drama over lærerværelset på Aurehøj Gymnasium, da lærerne fandt ud af, at de er ansat på en af de 19 skoler, som er udtaget til at strejke.

Tillidsrepræsentant Lasse Hartmann Svendsen havde samlet sine kolleger på lærerværelset, kort efter at de havde fået mailen fra Gymnasieskolernes Lærereforening.

”Det er godt, at vi ikke er alene, men at vi står sammen som sektor. For vi oplever, at vi som offentligt ansatte står i et krydspres mellem besparelserne fra Finansministeriet og indskrænkninger i vores overenskomst,” sagde Lasse Hartmann Svendsen.

Musik- og idrætslærer Kristian Ullum var ikke overrasket over konflikten.

”Det er nødvendigt, fordi vi oplever en regering, som gang på gang udstiller den offentlige sektor som en udgift og ikke en investering i velfærd. Det virker, som om der er en stor plan om skære hårdt ned på alt offentligt – folkeskolelærerne stod først for skud, og nu går de videre efter os,” sagde Kristian Ullum.

gymnasieskolen.dk

g

” Hvis Løhde virkelig brænder så meget for lokalløn, må hun også være parat til at betale en pris for det. Den pris, vi gymnasie-lærere burde få for dette, er mere retfærdige og gennemskuelige arbejdstider.

René Vester Kjær, gymnasielærer og blogger på gymnasieskolen.dk

” Det er desværre temmelig naivt at tro, at vi får gode centrale akkorder til gengæld for at acceptere Løhdes lønprojekt.

Kåre Blinkenberg, medlem af GL's hovedbestyrelse

10 LÆRERE STÅR UDEN ARBEJDE EFTER SKOLELUKNING

Det lille private gymnasium Hindholm STX er blevet lukket af Undervisningsministeriet. 10 lærere skal nu til at lede efter et nyt job.

Tidligere tillidsrepræsentant Anders Bæk Simonsen ærgrer sig både over, at skolen lukker, og at han og kollegerne nu står uden arbejde.

”Det er ret frustrerende. De fleste af os har tidligere arbejdet som årsvikarer på andre skoler, men det er meget svært at få en fastansættelse. I disse tider med

nedskæringer er det endnu sværere,” siger Anders Bæk Simonsen.

Skolen har meddelt, at den ikke kan betale løn til lærerne i opsigelsesperioden. Lønmodtagernes Garantifond vil normalt dække lønnen i den periode, men da der kan være lang sagsbehandlingstid, har Gymnasieskolernes Lærereforening besluttet at give lærerne et acontobeløb, så de ikke mangler løn i den kommende tid.

gymnasieskolen.dk

g

Du kan mere med en master...

Få personlig og professionel udvikling indenfor pædagogik, didaktik og ledelse og få udvidet dit faglige netværk med masteruddannelsen i gymnasiepædagogik.

Undervisningen giver de masterstuderende overblik og viden på et teoretisk og forskningsbaseret niveau, og deltagerne får viden og færdigheder, som kan bruges praktisk på skolen.

**Tilmeldingsfrist:
10. juni 2018**

**Uddannelsesstart:
august 2018**

Læs mere på www.sdu.dk/mig

TEMA

DEN DANSKE MODEL

TEMA: DEN DANSKE MODEL

MODEL I KRISE

Den danske arbejdsmarkeds- og forhandlingsmodel har endnu en gang været genstand for stor diskussion i forbindelse med dette års overenskomstforhandlinger. Uanset hvordan det ender, kan det blive nødvendigt at give den danske model et helbredstjek efter et årti med tiltagende krisestemning.

Den danske model er truet. Sådan har det i vinterens løb lydt utallige gange fra arbejdstagere og deres fagforeninger i forhandlingsfællesskaberne i forbindelse med overenskomstforhandlingerne OK 18.

Baggrunden er selvfølgelig de kuldsejlede forhandlinger, der både har været igennem konfliktvarsel fra arbejdstagerside, lockoutvarsel fra arbejdsgiverside og en tur i Forligsinstitutionen. I et lidt større perspektiv kan det dog også ses som kulminationen på et årti efter finanskrisen, der har været præget af ekstra pres og krav om besparelser og effektiviseringer samt det, der i arbejdstagerkredse blev betragtet som et decideret overgreb og "attentat" på den danske model – den forkætrede lov 409 fra OK 13, der erstattede folkeskolelærernes arbejdstidsaftale. Og mere eller mindre direkte er blevet symbolet på den manglende respekt for de offentligt ansatte og dermed bagtæppe for organisationernes musketerer: "Nok er nok".

Enkelte har ligefrem erklæret den danske model død – eller i hvert fald døende. Det er nok for tidligt at underskrive en sådan erklæring, men der vil uanset udfaldet af de nuværende forhandlinger være behov for at lade modellen gennemgå et helbredstjek inden de næste overenskomstforhandlinger i 2021. Et af problemerne er nemlig, at modellen "huser", det vil sige tager problemfelter, der ikke bliver løst, med sig til næste forhandling, forklarer lektor Nana Wesley Hansen fra Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier (FAOS) på Sociologisk Institut, Københavns Universitet. Her samarbejder hun med lektor Mikkel Mailand om at følge de offentlige overenskomstrunder på sektorniveau og udvikle forskningsbaserede analyser på

området. Sammen har de blandt andet skrevet komparative analyser om udviklingen i den offentlige sektor efter den finansielle krise med særligt fokus på skole- og hospitalsområdet.

OK 18 og den nuværende situation kommer ifølge forskerne meget vel til at give anledning til refleksion og selvvransagelse hos parterne i forhandlingsverdenen. Især efter en eventuel konflikt; så vil den danske model for alvor være i krise.

Den danske models generelle helbredstilstand er således lidt af et spørgsmålstegn. Kan den nøjes med terapi, eller er der tale om en slags betændelse, der nærmere kræver en penicillinkur? Eller er tilstanden så alvorlig, at kirurgi bør komme på tale? Er vi allerede så langt, at modellen i virkeligheden befinder sig på hospice i palliativ behandling på vej mod sit endeligt? Og hvis det sidste er tilfældet, hvad skal vi så have i stedet?

Fordelingspolitik ind ad bagdøren

I Danmark har vi et system, som er opbygget i det private og overført til den offentlige aftalemodel. Men der ligger en magtasymmetri i forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager, som ifølge Nana Wesley Hansen bruges mere bevidst af førstnævnte.

"Det gælder om som arbejdsgiver at balancere magten. Man kan sige, at staten har en dobbeltrolle i den danske model, ja, nærmest en tredobbeltrolle som både lovgiver og arbejdsgiver og en forvaltningsrolle, som nu varetages i Moderniseringsstyrelsen," siger FAOS-ektoren.

Netop Moderniseringsstyrelsen er ifølge Nana Wesley Hansen blevet det springende punkt i forhold til tidligere tider og den del, der "forpurrer" billedet,

» Problemet i den offentlige aftalemodel lige nu er, at normerne for, hvordan man opfører sig inden for modellen er skredet, og mistilliden mellem parterne er stor.

Nana Wesley Hansen, lektor, Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier (FAOS) på Københavns Universitet.

og dens opgave fået fordelingspolitikken ind ad bagdøren. Det handler ikke længere om bedre velfærd, men om at køre længere på literen – førhen ville man have mere for de samme penge, nu vil man have det samme for færre penge. I den udvikling er den nuværende regering nok et mulehår længere fremme end sin forgænger. Der er da helt klart også nogle potentielle gevinster at hente i overenskomstsyste-
met,” siger Nana Wesley Hansen.

Fælles forståelse nødvendig

Hvad så med fremtiden?

Ifølge Nana Wesley Hansen er det en forsimpning at sige, at den danske models krise udelukkende er arbejdsgivers skyld, selv om Moderniseringsstyrelsen spiller en væsentlig rolle. Men lockoutvarslet fra arbejdsgiverne var ikke imod spillereglerne, selv om fagforeningerne kløgtigt spinnede omfanget til at vinde folkestemningen. Omvendt er det også legitimt at stille spørgsmålet, om der automatisk kan forventes lønstigninger – og hvad får arbejdsgiverne så til gengæld? Kan arbejdsgiverne have en pointe i, at arbejdstagerne til tider ikke er fleksible nok og for opsatte på at holde på rettigheder og privilegier?

Alt håb er dog ikke ude, mener lektoren. Langtfra. Det kræver imidlertid enighed om modellen.

”Den trænger til parterapi!” lyder Nana Wesley Hansens behandlingsforslag.

for den danske model traditionelt i høj grad handler om at holde den fordelingspolitiske diskussion væk fra arbejdsgiverrollen. Faktisk flytter modellen forhandlingerne tættere på arbejdspladserne ved, at de enkelte brancher selv kan indrette sig og aftale for eksempel arbejdstid og løn, der passer til arbejdet og konjunkturerne. Det giver arbejdsgiverne en vis fleksibilitet, der også er blevet en lønmodtagerinteresse.

”De danske lønmodtagere har valgt jobfest frem for lønfest. Det handler om tryghed og sikkerhed, men i høj grad også om efter- og videreuddannelse i en globalisering, hvor man skal konkurrere på viden og kunnen,” siger hun.

I et arbejdsmarked under pres fra globalisering og med skiftende røde og blå regeringer giver modellen således god mening, mener Nana Wesley Hansen: De konkurrenceudsatte erhverv – altså det private arbejdsmarked – afslutter forhandlinger først og dikterer, hvor niveauet lægges i de offentlige forhandlinger. Her er reguleringsordningen samtidig blevet en grundsten, der skal sikre, at offentligt ansatte ikke sakker bagud.

Selve idéen om begrebet modernisering som omdrejningspunkt er sådan set ikke ny. Daværende statsminister Poul Schlüter (K) iværksatte allerede i 1983 et moderniseringsprogram, der blev koblet til udviklingen af decentral løndannelse i det offentlige. Det, der ifølge Nana Wesley Hansen derimod er nyt, er, at der nu sideløbende med moderniseringen er kommet en tæt kobling til frigørelse af midler. Det vil sige besparelser – og det kan give anledning til bekymring, mener FAOS-aktøren, for det er med til at rykke normerne for modellen, når styrelsen udviser en bevidst strategi med at gå efter alt, der ikke er overenskomstbelagt. Som for eksempel den betalte frokostpause. Hun kalder det en falliterklæring for modellen, at arbejdsgiverne ikke ser modellen som en løsning på de udfordringer, man har i forhold til at udvikle arbejdspladserne og velfærd. Det gør det svært at skabe nye, kreative løsninger.

”Man har med Moderniseringsstyrelsen

”Efterfølgende skal der retableres en tilid mellem parterne, som ikke er der i øjeblikket, og derfra kan man så aftale nogle normer og justeringer for modellen,” siger hun og henviser til det private, hvor konklusionen efter storkonflikten i 1998 var, at man havde mistet kontrollen, men parterne valgte at fastholde, at partssystemet var det rigtige, og lavede en ”klimaaf-
tale” med normer for, hvordan man skulle agere blandt andet med det formål at holde politikerne ude.

Medmindre man politisk – hvilket intet tyder på, hvis man skal tage folketingspolitikernes retorik for gode varer – ønsker et grundlæggende opgør med den danske model i det offentlige, så syntes den stadig at have værdi som et system, der kan løse interesseligheder mellem arbejdsgivere og lønmodtagere.

”Problemet i den offentlige aftalemodel lige nu er, at normerne for, hvordan man opfører sig inden for modellen er skredet, og mistilliden mellem parterne er stor. Arbejdsgiverne har gjort modellen til et noget ensidigt udgiftspolitisk styringsværktøj, mens lønmodtagerne som modsvær søger rettigheder og beskyttelse, der ikke leverer fleksibilitet. Men der er stadig en vigtig fælles dagsorden i eksempelvis efter- og videreuddannelse og i at skabe gode arbejdspladser, der kan rekruttere. Parterne har i det hele taget en fælles opgave i at tale velfærdsmedarbejderen og det offentlige arbejdsmarked op,” mener Nana Wesley Hansen.

En mulighed, flere har peget på, er at lade sig inspirere af for eksempel svenskerne og det armslængdeprincip, deres Arbejds-givarverket medfører (se også artiklen Armslængde over Øresund i dette tema).

”Ja, det kunne være en mulighed med en eller anden slags neutral instans. Men man bør gøre sig nogle overvejelser i forhold til den svenske model. Hvis man kigger tilbage, er en af de ubetinget største succeser i den danske model overhovedet arbejdsmarkedspensionerne, som gør, at Danmark er i stand til at håndtere ældrebyrden. Gennembruddet for det kom i de offentlige overenskomstforhandlinger,

DEN DANSKE MODEL

og spørgsmålet er, om det var kommet, hvis politikerne havde været helt udelukket, og det kun havde været embedsmænd,” siger Nana Wesley Hansen.

Magthavernes nye fortælling

Såfremt pessimisterne får ret i, at OK 18 bliver den danske models endeligt, er der dog ikke meget, der tyder på, at der er inspiration at hente i selve aftalemodellerne uden for Norden. Medmindre politikerne som sagt decideret ønsker et mere kontradiktorisk arbejdsmarked. Man ser blandt andet en forskel på Norden og eksempelvis de kriseramte økonomier i Syd-europa, der efter finanskrisen har måttet implementere arbejdsmarkedsreformer. Nu mærker de benhårdt, hvad det vil sige ikke at have haft aftalemodeller. De meget aktivistiske kampmodeller i lande som Frankrig gør arbejdsmarkedet ustabil og medfører, at arbejdstagerne ikke efterfølgende bliver inviteret indenfor som i eksempelvis et dansk kommissionsarbejde, forklarer Nana Wesley Hansen.

I det internationale fagforeningshus i Bruxelles sidder Paola Cammilli som koordinator for Social Dialogue, Economic Policy & Governance i ETUCE (the European Trade Union Committee for Education). Også hun ser med bekymring på udviklingen i den danske model, der ofte er blevet fremhævet og brugt som forbillede for andre systemer. Især for sin ”flexicurity”, som der dog er blevet noget stille omkring de seneste år – endnu et symptom på det paradigmeskifte, der synes fulgt i kølvandet på finanskrisen, fordi regeringerne blev nødt til at reagere – der til kommer diverse EU-traktater, Europa-Kommissions-krav og de arbejdsmarkedsreformer, der er fulgt efter, forklarer Paola Cammilli.

”Det har sat de nationale budgetter under pres, og så er det ofte lettest for magthaverne at bruge overenskomstforhandlinger som et redskab til at tilpasse budgetterne. Det handler om en helt ny narrativ: Først svækker man forhandlingerne, dernæst skaber man en ny fortælling – i dette tilfælde om økonomisk vækst, som har været den tiltagende for-

Den danske arbejdsmarkedsmodel bygger på en arbejdsdeling mellem staten og arbejdsmarkedets parter.

Løn og arbejdsvilkår reguleres gennem kollektive overenskomster. Staten blander sig så vidt muligt ikke i reguleringen, så længe arbejdsmarkedets parter er i stand til at løse problemerne selv på en forsvarlig måde. Det er noget særligt for det danske arbejdsmarked.

Aftalesystemet er funderet i Septemberforliget af 1899, der på sin vis var den første hovedaftale mellem de såkaldte hovedorganisationer, Landsforeningen i Danmark (LO) og Dansk Arbejdsgiverforening (DA). Hovedaftalen har vedtaget en række grundregler om forholdet mellem parterne på det danske arbejdsmarked og indeholder blandt andet regler om:

- Arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet
- Retten til at tage kollektive kampskridt, for eksempel strejke, blokade, sympatikonflikter, lockout og boykot
- Tillidsrepræsentanter
- Overenskomstens varighed og opsigelse
- Brud på overenskomsten, som skal indbringes for Arbejdsretten.

I de seneste årtier er der sket en øget regulering af velfærdsspørgsmål som uddannelse, barselsorlov og pension gennem de kollektive overenskomster. Da der som regel også er lovgivning om sådanne spørgsmål, er en stigende grad af dobbeltregulering blevet resultatet. Det giver parterne mulighed for større politisk indflydelse, men giver også de politiske aktører legitim ret til at blande sig i overenskomster.

Denne dobbeltregulering presser parternes selvregulering. Den danske model er derudover presset af EU-regulering og emigration af arbejdskraft, ligesom det faldende medlemstal i de organisationer, der indgår overenskomster, og den samtidige stigning i ”de gule” organisationer med et meget begrænset omfang af kollektive aftaler er en langsigtet trussel mod den danske model.

En sådan udvikling vil betyde lavere organisationsgrader og overenskomstdækning. Jo flere der kommer til at stå udenfor, jo større vil incitamentet være for at gå over til en reguleringsmodel med en større grad af lovgivning, som er udbredt i mange andre lande.

KILDE:
Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier (FAOS) på Københavns Universitets Sociologisk Institut og Beskæftigelsesministeriet

tælling de seneste 10 år – og erstatter reelle forhandlinger med lovforslag ud fra den fortælling. Det har været mest fremherskende i Østeuropa, men også nogle centraleuropæiske lande og Finland har været hårdt ramt,” siger hun.

Selv om hun gerne fremhæver den danske model og dens historie, vil Paola Cammilli dog ikke tages til indtægt for, at én model nødvendigvis er bedre end en anden. For lande og systemer er forskellige, og meget handler om traditioner, demografi og så videre. For eksempel lider nogle af kampmodellerne – som i Frankrig – af en meget lav organisationsgrad, men overenskomsterne dækker stort set hele arbejdsmarkedet, så derfor har fagforeningerne traditionelt ikke svært ved at

mobilisere masserne. Mens et land som Belgien egentlig har en udstrakt forhandlingsmodel, der dog samtidig er et konfrontativt system med mange strejker.

Paola Cammilli peger alligevel på lyspunkter, der måske kan inspirere fremtidens danske model – og som er i tråd med Nana Wesley Hansens henvisning til aftalen i det private forhandlingssystem:

”Vi ser den samme tendens i svækkelsen af fagforeninger og forhandlinger, dog ikke i samme grad. Men i for eksempel Holland ser vi nu, at arbejdsgiverorganisationerne og fagforeningerne står på samme side for at kunne forhandle uden politisk indblanding, ligesom parter på tværs af sektorer i Italien har underskrevet et forhandlingsdokument.” ●

KONFLIKT ELLER AFTALE?

Kort før deadline på dette blad var det stadig helt åbent, om Danmark bliver kastet ud i den største konflikt på det offentlige arbejdsmarked nogensinde.

De faglige organisationer havde oprindeligt varslet strejker den 4. april, og arbejdsgiverne i stat, regioner og kommuner svarede igen med varsel om en omfattende lockout fra den 10. april.

Forligsmanden har dog valgt at udskyde konflikten og forsøger dermed at få parterne til at blive enige om et mæglingforslag.

Sker det ikke, vil strejker bryde ud fra den 22. april på udvalgte arbejdspladser i stort set alle dele af den offentlige sektor, blandt andet på 19 gymnasier. Og den 28. april vil en lockout af 440.000 offentligt ansatte begynde.

Inden da kan forligsmanden dog vælge at udsætte konflikten igen i 14 dage.

KONFLIKTER PÅ DET OFFENTLIGE ARBEJDSMARKED

2013: LÆRER- KONFLIKTEN

Lærerkonflikten i 2013 er medvirkende årsag til, at årets overenskomstforhandlinger har været ekstra svære. I 2013 blev lærerne lockoutet i fire uger, hvorefter et politisk indgreb sløjfede de tidligere arbejdstidsaftaler og erstattede dem med lov 409.

2008: DEN LANGE KONFLIKT

Det særlige ved konflikten mellem Sundhedskartellet, FOA, BUPL og arbejdsgiverne var, at udvalgte ansatte strejkede i hele otte uger uden et politisk indgreb. Konflikten handlede om løn til lavtlønsgrupper med mange kvinder ansat – for eksempel sosu'er. Konflikten endte i et forlig.

1995: SYGEPLEJERSKER I STREJKE OG LOCKOUT

Sygeplejerskerne og laboranterne endte i en konflikt i både amter og kommuner om løn. 7.000 sygeplejersker var i strejke eller lockout, indtil Folketinget greb ind efter en måned og dikterede de samme resultater som de øvrige organisationer i forhandlingsfællesskabet KTO.

ANDRE KONFLIKTER

1999:

Sundhedskartellet med Sygeplejerådet i spidsen. Strejker og politisk indgreb.

1981:

Socialrådgiverne kæmpede for at bevare et særligt tillæg og endte i strejke og lockout.

1979:

Protestdemonstrationer mod generelt politisk indgreb for hele arbejdsmarkedet.

1985:

STORKONFLIKT UNDER SCHLÜTER

Da LO og DA ikke kunne skabe et forlig i den private sektor, blev der storkonflikt. Den blev dog hurtigt stoppet af et politisk indgreb med Schlüter-regeringen i spidsen. Det offentlige arbejdsmarked blev også omfattet af indgrebet, og der opstod store demonstrationer og strejker.

1969:

AKADEMIKER- KONFLIKTEN

Sidst gymnasielærere var involveret i konflikt og strejke, var i 1969. Striden handlede om, at overenskomstansatte akademikere mente, at tjenestemænd blev favoriseret lønmæssigt i forhold til de ansatte på en overenskomst. Konflikten betød, at det i de følgende år blev normen, at akademikere var overenskomstansat.

KILDE: FAOS, Københavns Universitet

1973-1974:

Konflikt med strejker, blandt andet med sygeplejerskerne.

EKSPERTER:

Konflikter fører sjældent til de store resultater

Konflikter på det offentlige arbejdsmarked skaber sjældent store forbedringer for lønmodtagerne. Men de kan være nødvendige og uundgåelige, mener eksperter.

” Uanset om en konflikt ender med et forlig eller et politisk indgreb, så er det sjældent noget, som rykker det helt vilde og giver store resultater. Strejker på det offentlige arbejdsmarked har historisk set ikke givet de store forbedringer for lønmodtagerne.

Mikkel Mailand, arbejdsmarkedsforsker, Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier (FAOS) på Københavns Universitet

gymnasieskolen.dk

9

Læs hele artiklen på gymnasieskolen.dk

ARMSLÆNGDE OVER ØRESUND

Selvom vi minder meget om vores naboer, så har både Sverige og Norge gjort mere for at sikre, at der ikke opstår kasketforvirring under offentlige overenskomstforhandlinger.

Den danske model er til debat overalt i disse dage. Kritikere peger på, at modellen er døende, hvis ikke død, fordi arbejdsgiverfunktionen og det politiske lag bliver blandet sammen i Moderniseringsstyrelsen, Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Regioner.

Men sådan behøver det ikke at være. I Norge og Sverige har man gjort tiltag for at sikre en behørig distance mellem de to funktioner. Det fortæller arbejdsmarkedsforsker Laust Høgedahl, der er postdoc på Institut for Statskundskab på Aalborg Universitet. Han udgav sidste efterår en forskningsrapport om den danske model

set i et nordisk perspektiv.

”Selvom vi ligner hinanden rigtig meget, er der nogle interessante institutionelle forskelle mellem landene. I de andre lande har man lavet nogle helt særlige ændringer for at tilpasse aftalemodellen til det offentlige område,” siger han.

En svensk armslængde

Laust Høgedahl peger på det svenske Arbejdsgivarverket (arbejdsgiverstyrelsen) som et godt eksempel.

”Der har man helt bevidst indsat en armslængde mellem politikerne og arbejdsgiverne på det offentlige område.”

I den svenske model fungerer det sådan, at politikerne først forhandler med Arbej-

givarverket om de økonomiske rammer for de offentlige overenskomster. Derefter tager Arbejdsgivarverket over, og politikerne bliver sat uden for indflydelse, mens styrelsen forhandler overenskomst med fagbevægelsen.

”Overenskomsterne er altså stadig underlagt en politisk kontrol, fordi politikerne udstikker rammerne. Men man har gjort noget aktivt for at imødegå kritikken af dobbeltrollerne. Hele målet er i stedet at skabe forudsætninger for gode forhandlinger og tillid.”

Det har dog ikke fritaget området for uoverensstemmelser.

”Der er nogle spændinger, hvor især de unge politikere skal forstå, at deres mandat ikke rækker længere end til Arbejdsgivarverket. De glemmer, at de har overdraget magten til styrelsen,” fortæller Laust Høgedahl.

Han tilføjer, at den svenske model ikke kan kopieres en til en.

”Man skal huske på, at de har en anden forvaltningskultur. Derfor har de måske haft lettere ved at indføre armslængdeprincippet,” siger Laust Høgedahl og henviser til, at de svenske ministerier generelt er mere uafhængige af regeringen, end det er tilfældet i Danmark.

Ingen spekulation i indgreb

Også i Norge har man organiseret den offentlige arbejdsgiverfunktion anderledes. Her kører den statslige arbejdsgiverrolle nemlig traditionelt på tur mellem de forskellige ministerier i stedet for at ligge fast hos Finansministeriet som i Danmark.

”De folk, jeg har talt med fra Norge i forbindelse med min forskning, siger, at årsagen er, at man gerne vil have, at arbejdsgiverpolitikken ikke ligger for tæt på udgiftspolitikken. Andre ministerier skal

” I de andre lande har man lavet nogle helt særlige ændringer for at tilpasse aftalemødelen til det offentlige område.

Laust Høgedahl, postdoc, Institut for Statskundskab på Aalborg Universitet

også kunne byde ind på, hvad arbejdsgiverpolitik er. Det er dog stadig til diskussion, hvordan opgaven skal løses, og der har været flere konsulentrapporter, der har peget på løsninger som Moderniseringsstyrelsen herhjemme og Arbetsgivarverket i Sverige,” fortæller Laust Høgedahl.

En anden central forskel på Norge og Danmark er Rigs-lønsrådet. Ligesom Danmark er Norge nemlig et land med historisk tradition for mange lovindgreb i konflikter.

”I 1950’erne oprettede man institutionen Rigs-lønsrådet. Det var ikke for at imødegå den specifikke problemstilling med dobbeltkasketter på det offentlige område, men det fik alligevel en positiv effekt,” fortæller forskeren.

Når en regering i Norge beslutter et indgreb for at afslutte en faglig konflikt, er det nemlig ikke regeringen selv, der udfærdiger lovtæksten. Det gør Rigs-lønsrådet, der består af arbejdsmarkedets parter og neutrale medlemmer, der for eksempel kan være arbejdsmarkedsforskere.

”Det betyder, at den norske regering ikke spekulerer i indholdet af et indgreb, fordi den ikke selv udarbejder loven, der skal erstatte overenskomsten.”

Helt problemfrit er det dog ikke, siger Laust Høgedahl:

”Kritikken går på, at man ikke på samme måde kan ansvarliggøre regeringen for voldgiften. Nogle mener, at regeringen har grebet for hurtigt ind i konflikter, fordi den kunne sende ansvaret videre til Rigs-lønsrådet.”

Han fortæller i øvrigt, at lockout som konfliktvåben aldrig har været anvendt af de offentlige arbejdsgivere i hverken Sverige eller Norge.

Danmark mangler evaluering

I modsætning til i Danmark har arbejdsmarkedsmodellen i Sverige og Norge flere gange været til evaluering både politisk og blandt parterne. Det har nogle gange ført til justeringer, mens status quo andre gange er bevaret, fortæller Laust Høgedahl.

”Tanken har været, at det var godt at tage en diskussion – både mellem parterne og i visse tilfælde med inddragelse af den lovgivende forsamling – om, hvorvidt modellen fungerede efter hensigten. Den evaluering har vi aldrig haft i Danmark.” ●

DET SIGER DE NORDISKE FAGFORENINGER

” Jeg synes, det fungerer med Arbetsgivarverket. Det holder distance til regeringen det meste af tiden. Til gengæld begrænser det muligheden for lokal løndannelse og relative lønforandringer.

Lena Emanuelsson, formand for de statsansatte akademikere i Saco (Akademikernes svenske søsterorganisation)

” Det fungerer, så længe politikerne respekterer de andre parter i samarbejdet. Hvis de grundlæggende standpunkter bliver udfordret, så bliver samarbejdet truet. Når balancen holdes, så fungerer det godt for landet.

Klemet Rønning-Aaby, forhandlingschef for hovedforbundet, Unio, hvor lærernes fagforening, Utdanningsforbundet, er medlem.

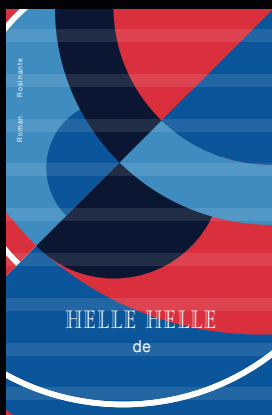
NY ROMAN

Rosinante

*Til litteraturundervisningen
i gymnasiet.*

HELLE HELLE de

Helle Helles nye roman er en skildring af et mor-datter-forhold. Det er en fortælling om sygdom og kærlighed og om at gå på gymnasiet i begyndelsen af 80'erne. Om sprog, der ikke slår til, men alligevel gør det.

REKTOR: STOP MED AT TALE GYMNASIET NED!

Den bedste halvdel af landets gymnasieelever har aldrig været dygtigere, siger Mogens Hansen, rektor på Rungsted Gymnasium. Han er på vej på pension, men giver politikerne en sidste opsang.

”Vi klæder eleverne langt bedre på i dag. Studenterne er meget mere studieforberedte. De er vant til at arbejde selvstændigt med faglige problemstillinger, de kan tænke tværfagligt og har en stærk metodisk bevidsthed,” siger Mogens Hansen.

Han er derfor træt af den forfaldshistorie om, at studenterne var meget dygtigere i gamle dage, som blandt andre politikere og universitetsfolk jævnligt bringer på banen.

”Det er noget sludder. Den bedste halvdel af eleverne i det almene gymnasium har aldrig været dygtigere. De er enormt dygtige fagligt, mestrer alt det metafaglige og kan begå sig i en global verden,” siger Mogens Hansen til gymnasieskolen.dk.

gymnasieskolen.dk

”Måske ønsker vores elever at få mulighed for at dele noget med os, at vi kan blive betroede, uden at de skal stå til ansvar over for os – bortset fra det rent skriftlige.

gymnasieskolen.dk

Louise Daugaard Madsen,
gymnasielærer og blogger
på gymnasieskolen.dk

FORSKERE: ELEVERS HVERDAG ER FYLDT MED STRATEGIER

Det øgede fokus på karakterer har resulteret i et hav af strategier hos eleverne, viser en ny undersøgelse fra Center for Ungdomsforskning. En markeringsstrategi, en Googlestrategi og en prioriteringsstrategi er nogle af strategierne, som forskerne Noemi Katznelson og Arnt Louw noterede blandt de danske gymnasieelever.

På grund af at karakterer fylder så meget, så oversætter mange elever lærerens reaktion til en karakter, fortæller Noemi Katznelson.

”Eleverne bruger enormt mange ressourcer på at tolke, hvad læreren siger og gerne vil høre. De bliver nærmest følsomme seismografer i forhold til lærernes reaktioner,” siger Noemi Katznelson, professor og leder af Center for Ungdomsforskning.

gymnasieskolen.dk

ER DU KLAR TIL GRUNDFORLØBET?

Skræddersyede bøger til grundforløbet

DANSK

ENGELSK

SAMFUNDSFAG

NATURVIDENSKABELIGT
GRUNDFORLØB

MATEMATIK

Gyldendals grundforløbsbøger er alle skræddersyet til netop grundforløbet og indeholder det, du har brug for til din undervisning i skoleårets tre første måneder.

Indtil d. 15. juni 2018 kan du købe klassesæt af bøgerne med 20 % rabat. Brug koden GRUND15 når bøgerne er lagt i kurven på gyldendal-uddannelse.dk, så får du både rabat og fri fragt.

Find grundforløbsbøgerne på gyldendal-uddannelse.dk

**15 % RABAT
PÅ KLASSESÆT**

GYLDENDAL

gyldendal-uddannelse.dk
tlf. 33 75 55 60
information@gyldendal.dk

STOFFET SKAL VÆRE VEDKOMMENDE

Det nye korte grundforløb kræver i endnu højere grad end tidligere, at man er omhyggelig med at prioritere det stof, eleverne skal igennem. Hvad skal med, og hvad kan vente? Og hvordan præsenterer man i det hele taget fagene sagligt og fagligt, men også interessant og i overensstemmelse med kravene i læreplaner og vejledninger?

Vi har spurgt tre lærebogsforfattere, der alle har skrevet grundforløbsbøger, hvad de især har vægtet i prioriteringen af stoffet:

BJARNING GRØN, FYSIKLÆRER OG FORFATTER TIL BOGEN *NATURVIDENSKABENS VERDEN - GRUNDFORLØBET I NV:*

”Det, jeg især har lagt vægt på, er, at de nye 1. g’er, der kommer lige fra grundskolen, kan se, at naturvidenskab betyder noget i samfundet. At det er noget, der vedkommer dem. Et oplagt eksempel kunne være global opvarmning og den omstilling til udtømmelige energikilder, som vi er i gang med, og eleverne er en del af. En stor del af min bog handler derfor om solen som energikilde.”

”Bogen er tænkt som inspiration til underviseren. Det er ikke meningen, man skal gennemgå den kronologisk, men at man supplerer med egne materialer og ikke mindst aktiviteter. Jeg mener, det er meget vigtigt, at eleverne er aktive medspillere, da naturvidenskab jo grundlæggende handler om at eksperimentere og undersøge. Det lægges der også vægt på i bogen.”

”Uanset, om man er en garvet naturfagslærer eller helt ny, vil jeg mene, at der er meget, man kan bruge. Noget,

som man måske ikke selv havde tænkt på. Meget af det kan man selvfølgelig finde andre steder, men her er det samlet på ét sted og nemt at gå til.”

JESPER TOLNØ, MATEMATIKLÆRER OG MEDFORFATTER TIL *GRUNDFORLØBSBOGEN - GYLDENDALS GYMNASIEMATEMATIK:*

”Det vigtigste i grundforløbet i matematik er, at eleverne skal screenes i slutningen af forløbet, og at der er et overordnet fastlagt emne, som er lineære modeller. Det er også temaet i bogens kapitel 1. I kapitel 2 kommer vi med forslag til, hvordan man kan koordinere en faglig progression med naturvidenskabeligt grundforløb. Der er også et kapitel om algebra, fordi det er noget, alle kan få brug for, uanset hvilket niveau de skal have matematik på. Endelig er der et afsluttende kapitel, hvor vi forsøger at give et indtryk af forskellene på matematik på hhv. A-, B- og C-niveau. Og så er der selvfølgelig en masse øvelser og opgaver med facitliste.”

”Hver gang der kommer noget nyt, kræver det ekstra arbejde – og det er jo samtidig med, at der bliver skåret i vores forberedelsestid. En grundforløbsbog kan derfor være en rigtig god hjælp.”

MISCHA SLOTH, DANSKLÆRER OG FORFATTER TIL GRUNDFORLØBSBOGEN *FORTÆLLINGENS SPEJL - GRUNDFORLØB I DANSK:*

”I bogen adresserer jeg alle tre perspektiver i det nye danskfag efter reformen: Litteratur, sprog og medier med afsæt i de skønlitterære genrer, dokumentarfilm og sociale medier. Det gennemgående tema i bogen er selvfortællinger. Det er både tænkt som et tema i stoffet, og som en pædagogisk didaktisk strategi, hvor det handler om at involvere elevens egen selvfortælling i mødet med stoffet. Det giver god mening netop på grundforløbet, fordi eleverne kommer med masser af selvfortællinger i overgangen fra grundskolen til gymnasiet. De skal i forvejen fortælle om, hvem de selv er – her kvalificeres det af det faglige indhold.”

”Det, der er vigtigt hele vejen igennem bogen er, at eleverne både kommer til at arbejde mundtligt og skriftligt, receptivt og produktivt – altså analytisk på den ene side og kreativt på den anden. Vi forsøger på den måde også at imødekomme, at der i det nye danskfag er lagt mere vægt på, at eleverne også trænes i kreative kompetencer.”

GYLDENDAL

Det er ikke for sjov at være nyuddannet

Han kendte ikke facit, men prøvede sig frem. Komikeren Jakob Svendsen er tidligere gymnasielærer. Som nyuddannet var han usikker og manglede selvtillid. I dag bruger han sine erfaringer og refleksioner i sit standupshow.

Jakob Svendsen vidste godt, at han ikke havde styr på beviset. Alligevel forsøgte han at hakke sig igennem vækst i populationer, mens 2.g'ernes øjne hvilede på hans lettere svedige ryg. Den nyuddannede matematiklærer var ude på tynd is. Og det havde supervisi-

onslæreren ovre i hjørnet garanteret allerede gennemskuet.

Men den unge lærer ville for alt i verden ikke tabe ansigt. Han ville ikke indrømme, at han ikke kunne løse opgaven. For han havde jo læst matematik på universitetet, og så burde man vide alt!

Så han fortsatte skriblerierne på

tavlen. Men tallene gav ikke mening, og intet i matematikhjernen sagde klik, som det plejede.

Til sidst kapitulerede han. Supervisionslæreren tog over, og Jakob Svendsen følte sig som en stor idiot.

37-årige Jakob Svendsen er tidligere lærer på Gladsaxe Gymnasium i matematik og datalogi. Side-løbende med lærergeringen dyrkede han sin interesse for standup, og efter seks år foran teenagerne valgte han at blive komiker på fuld tid. I dag bruger den tidligere lærer sine erfaringer fra gymnasielivet i produktionen af sit kommende standupshow *Selvtillid*.

Jakob Svendsen er kontrasternes mand. Han elsker at optræde. Følelsen af en

hel sals latterbølger, som vugger beroligende op mod den lille, energiske mand i centrum, er komikerens benzin i livet. Men samtidig kæmper han med manglende selvtillid og konstant usikkerhed. Den del er ikke for sjov.

”Som nyuddannet troede jeg, at jeg skulle vide alt og altid have facit klar. Det havde jeg ikke. Så jeg fakede i min undervisning. Jeg var meget bange for at blive afsløret, og at nogen ville sige til mig: Jakob, ved du overhovedet, hvad du laver? Er du en rigtig lærer?” siger Jakob Svendsen.

Kaffepauser og edamamebønner

”Tror I virkelig, at en gymnasielærer drikker så meget kaffe i virkeligheden? Det er ikke kaffen, som er vigtig. Det er de to sekunders mulighed for at skimme lærebogen, mens den halvklunkne væske siver ned i svælget. Den korte kaffepause er altafgørende for, om læreren kan nå at finde svaret før eleverne. Kaffe er gymnasielærernes nødløsning.”

Jakob Svendsen optræder med dele af sit nye standupshow Selvtillid for forskellige testpublikummer. Denne aften er det den lille forsamling på kulturcentret Lygten Station på Nørrebro, som griner ad komikerens små åbenbaringer fra livet som gymnasielærer.

Med store armbevægelser og skæve grimasser går Jakob Svendsen videre til at fortælle om dengang, da han

næsten blev kvalt i bælgene fra en edamamebønne. Udelukkende fordi han nægtede at indrømme over for sine edamamebønne-elskende venner, at han ikke anede, at bælgene var uspiselig. For komikeren Jakob Svendsen hader at blive til grin, medmindre han selv kan styre, hvornår publikum griner.

Jakob Svendsen var bedst til matematik i folkeskolen og i gymnasiet. Men på universitetet var han middel.

Han startede som gymnasielærer i 2009 under den vaklende overbevisning, at så måtte han bare gøre det, så godt som han kunne. Men de to første år som nyuddannet var hårde.

”Jeg ville fremstå uejlbart. Jeg har haft meget svært ved at spørge mine kolleger om hjælp, fordi jeg var usikker på, om jeg overhovedet havde forstået opgaven korrekt. Jeg vidste ikke, om jeg kunne mit fag, eller om jeg bare lod som om,” fortæller han.

Når selvtilliden mangler

Jakob Svendsen stoppede som gymnasielærer i sommeren 2015. Comedy var sjovere. Men han savner at undervise. Det var den vildeste følelse at løfte en 2-talselev til et 7-tal i matematik. At dele ud af sin passion for matematikken og se den forplante sig til skoletrætte teenagere, hvis tanker ellers mest handler om Instagramfollowers og Snapchatstreaks.

Standup og undervisning har en

” **Folk, der ikke fejler, er folk der ikke prøver, og folk, der ikke prøver, kommer aldrig ud af deres komfortzone.**

del til fælles. Målet er opmærksomhed. Publikum eller elevernes opmærksomhed skal indfanges og fastholdes. Når det lykkes, er det skønt.

Han retter ryggen og smiler forsigtigt. For arbejdet som gymnasielærer var også rigtig fedt. Bare ikke de første par gange, hvor han stod og ikke helt vidste, hvordan det her bevis skulle ende. Så fakede han og forklarede tallene på tavlen til eleverne med tilpas meget autoritet i stemmen, indtil det sagde klik for matematikhjernen. Og det hele gav mening igen.

Jakob Svendsen gider ikke lyde ynkelig, men han tror på, at det er vigtigt at italesætte sin usikkerhed og den alttædende frygt for at fejle. Det er en erkendelse, som han først for nylig har turdet lufte.

Komikeren er netop nu i gang med

OM

JAKOB SVENDSEN

- Født i 1980.
- Student fra Bornholms Gymnasium i 2001.
- Cand.scient. i matematik og datalogi fra Københavns Universitet i 2009.
- Lærer på Gladsaxe Gymnasium i 2009-2015.
- Har dyrket standup siden 2008 og er i gang med at producere sit tredje onemanshow.
- Har været nomineret til Årets Talent ved Zulu Comedy Galla to år i træk.
- Bor i Herlev sammen med sin hustru og deres to drenge.

de sidste forberedelser til sit nye show, som går under den kontrastfyldte titel Selvtillid. En mand, der mangler selvtillid, vil stå på en scene og få folk til at grine.

”Jeg evaluerer hele tiden mit liv. Er jeg god nok? Er det sjovt nok? Selvtillid er et stort problem for mig. Men jeg kan mærke, at hele processen med mit nye show hjælper mig med at bearbejde min usikkerhed,” siger Jakob Svendsen.

Hvor er den rigtige voksne?

”Det ville ikke undre mig, hvis den her scene var skjult kamera, og jeg selvfølgelig ikke skulle være med i Gymnasieskolen. For hvem gider høre på mig?”

Sådan siger den sprælske komiker en times tid inde i interviewet. Han gør det flere gange under vores møde en vinterkold fredag i familiens rodede lejlighed i Herlev. Han taler sig selv ned. Helt ned under gulvbrædderne. For Jakob Svendsen har en undskyldning for alle sine succeser.

Han siger selv, at han lider af impostor syndrome. Han fortæller, at impostor syndrome handler om frygten for at blive afsløret i at være noget, som du ikke er. En genstridig bekymring for, om din succes udelukkende beror på held og tilfældigheder.

Til forældrekonsultationerne i 1.g sad matematiklæreren altid lidt på kanten af stolen. Han ventede på, at forældrene ville kigge forundret rundt i lokalet og spørge, hvor den rigtige voksne lærer var henne.

”Det handler ikke om, hvad folk reelt tænker om mig. Men hvad jeg tror, at de tænker om mig. Det hele foregår inde i mit hoved,” siger Jakob Svendsen.

” Som nyuddannet troede jeg, at jeg skulle vide alt og altid have facit klar.

”Jo længere tid jeg var lærer, jo mere tryk blev jeg heldigvis. Og så lærte jeg, at det ikke er tabere, der spørger om hjælp,” siger Jakob Svendsen, der var gymnasielærer i seks år, inden han blev standup-komiker.

Når han står på scenen, er han på. I rampelyset deler han ud af sig selv, fordi han synes, at det bedste comedy tager udgangspunkt i komikeren selv. Alligevel har Jakob Svendsen det svært med at være sårbar.

Det var usikkerheden, som tog kontrollen i matematiktimen med 2.g'erne og supervisionslæreren. Han ville ikke tabe ansigt, og derfor trak han hele seancen alt for langt ud, inden han smed håndklædet i ringen. I stedet for at spørge om hjælp fra starten af.

”Jo længere tid jeg var lærer, jo mere tryk blev jeg heldigvis. Og så lærte jeg, at det ikke er tabere, der spørger om hjælp. Jeg begyndte også at opfordre mine elever til at stille alle de dumme spørgsmål,” siger Jakob Svendsen.

Gode råd til nye lærere

”Men hvorfor spørger du mig? Hvem gider lytte til gode råd fra mig?”

Det er Jakob Svendsens første kommentar, da jeg spørger efter gode råd til den gymnasielærer, som kan nikke genkendende til de følelser, han beskriver.

Jakob Svendsen reflekterer en del over sig selv. Bølgerne går højt i hans hoved, og selvtilliden har nogle gange svært ved at finde sikkert i havn. I dag går Jakob Svendsen hos en god terapeut, og arbejdsprocessen med showet Selvtillid har i høj grad også hjulpet ham til at lære sig selv og sin usikkerhed bedre at kende.

”Først skal du lære at tage æren for dine succeser. Kom du igennem timen, hvor du underviste i retvinklede trekanter? Ja, det gjorde du. Nyd succesen i stedet for at undskylde den,” siger Jakob Svendsen.

For at undgå, at usikkerheden snigløber dig, er det vigtigt at adskille din person fra din undervisning. Sådan

lyder et af Jakob Svendsens gode råd til nye, uerfarne lærere.

Hvis eleverne har tankerne på, hvad der skete i den mørke krog af fredagscafeen i sidste uge, frem for at høre på din undervisning, så handler det ikke om, at de ikke kan lide dig som person, understreger han.

Han kredser også om at komme den negative vending ”at fake” til livs. For der er jo ingen, der har lyst til at være falsk. Og faker man i det hele taget, når man egentlig bare prøver sig frem? Er det en kamp om ord eller et bedrag af evner?

Jakob Svendsen lærte at blive gymnasielærer ved at prøve sig frem – og endte med at have seks gode år på Glad-saxe Gymnasium.

”Folk, der ikke fejler, er folk, der ikke prøver, og folk, der ikke prøver, kommer aldrig ud af deres komfortzone,” siger han. ●

GL's sekretariat svarer hver dag på spørgsmål fra medlemmerne. Gymnasieskolen bringer fremover nogle af de spørgsmål, der har en bred relevans og interesse for medlemmerne.

skriv

Har du et spørgsmål, som du mener, at andre medlemmer også kan have glæde af at få besvaret, er du velkommen til at sende det til gymnasieskolen@gl.org – så vil GL's konsulenter besvare det.

Lønopgørelse under lockout

Hvordan opgøres min arbejdstid i forbindelse med en eventuel lockout?

Mikkel Kruse, konsulent i GL, svarer:

Der skal ikke ske en opgørelse af arbejdstiden og afregning af eventuelt merarbejde, når konflikten indtræder. Det har Arbejdsretten afgjort i forbindelse med lærerkonflikten i 2013.

Det skyldes, at ansættelsesforholdet alene er suspenderet.

Normperioden nedskrives med det antal dage, en eventuel konflikt varer.

Det vil sige, at din norm skal nedskrives med 7,4 timer, for hver dag du er omfattet af konflikten. Hvis du er på nedsat tid, nedskrives normen forholdsmæssigt.

Kommer du i den situation, at du skal indhente den aflyste undervisning på dine hold og dermed samlet set kommer til at ligge over den nedskrevne norm, vil der være tale om et merarbejde, som skal opgøres efter overenskomstens regler.

Sygdom under konflikt

Jeg er sygemeldt og er i tvivl om, hvorvidt der er noget, jeg skal være opmærksom på i tilfælde af konflikt.

Tina Barming, konsulent i GL, svarer:

Ved en eventuel konflikt skal du kontakte din bopælskommune og ansøge om at få sygedagpenge.

Hvis din arbejdsgiver allerede har søgt om sygedagpengerefusion, vil kommunen have registreret dig som værende syg, og du kan derfor lettest kontakte kommunen gennem borger.dk og "mit sygdomsforløb".

Hvis ikke, så finder du stadig indgangen til din kommune gennem borger.dk.

Derudover vil du få støtte fra Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), så du ikke stilles dårligere end foreningens raske medlemmer.

Du skulle gerne have fået et brev i din e-boks med vejledning til, hvordan du indberetter dine lønoplysninger til GL. Vejledningen findes også på GL's hjemmeside.

MØD OS PÅ
facebook

Find Gymnasieskolen og Gymnasieskolernes Lærerforening på Facebook på den fælles side Gymnasielærer.

PÅ
KANTEN
AF
FAG

UNIVERSITETERNES
GYMNASIEDAGE
25.-26. september 2018

UG-dage.dk

**Et forsikringsfællesskab for dig, der ved,
at klasseledelse kræver klasse ledelse.**

Lærerstandens Brandforsikring er et forsikringsfællesskab for udvalgte faggrupper, blandt andre gymnasielærere. Vi er ejet af vores medlemmer med alle de fordele, der følger med.

Vores mål er at sikre dig den lavest mulige pris og den højest mulige erstatning.

Tjener vi for meget på en forsikring, kommer det også dig til gode, enten ved at vi sænker priserne eller forbedrer dine forsikringer.

Derudover belønner vi dig årligt med en rabat på dine forsikringer, når du har været medlem i tre år.

Hvis du kan se meningen, så se, hvordan du bliver medlem.

Gå ind på lb.dk/blivmedlem eller ring til os på 33 95 76 80.

Lærerstandens
Brandforsikring
En del af LB Forsikring

Lærerstandens Brandforsikring - en del af LB Forsikring A/S,
CVR-nr. 16 50 08 36, Farvergade 17, 1463 København K

"Det der driver og motiverer mig, det er mine kollegaers engagement inden for de forskellige fagområder. Når vi eksempelvis holder kurser eller seminarer, så er det vigtigt, at der er forskellige faglige øjne på opgaven eller projektet."

Susanne Lea Qvist Andersen
Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale anliggender.

Læs om jobmuligheder
i Grønlands Selvstyre på
www.naalakkersuisut.gl/job

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

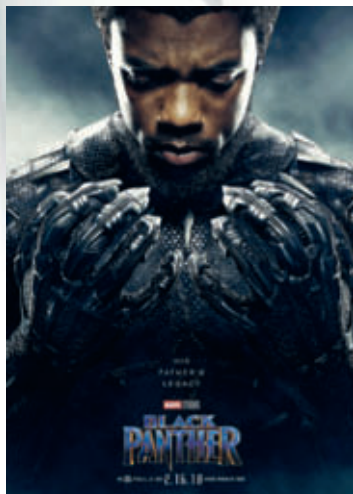

KULTUR- HELIKOPTEREN

VIL DU OGSÅ GERNE HAVE FINGEREN PÅ PULSEN I FORHOLD TIL NY KUNST OG KULTUR?

Så læs med her, hvor kulturskribent og musik-anmelder ved Dagbladet Information **Emil Eggert Scherrebeck** fremover vil anbefale nye film, tv-serier, plader, podcast og bøger – særligt målrettet mod gymnasielærere.

”Begge mine forældre er gymnasielærere, og jeg anbefaler dem ofte nye kulturprodukter, som de kan bruge i deres undervisning, eller som de måske ligefrem kan bruge som indgang til bedre at forstå deres elever,” fortæller han.

FILM OM MULIGE FREMTIDER: BLACK PANTHER

Med al denne snak om døden i nye kulturprodukter er det også værd at kigge på en af de film, der beskæftiger sig med, hvilken verdensorden vi efterlader os til kommende generationer. Og dette er lige præcis omdrejningspunktet for Marvels nye kæmpesucces Black Panther.

Udadtil ligner den lille afrikanske stat Wakanda, som ledes af the Black Panther, et undseligt uland uden indflydelse. Men sandheden er en ganske anden, for ved hjælp af det særlige grundstof vibranium har nationen skabt teknologi, der overgår resten af verdens teknologi, og som gør det

muligt for den at fremstille et hyperavanceret skjold, der skjuler hele kongeriget.

Isolationen afholder dog ikke Wakandas nye leder, kong T'Challa, fra at være bevidst om omverdens uretfærdigheder. Den overordnede konflikt i Black Panther er derfor, om Wakanda skal bruge sin teknologiske og videnskabelige kapacitet til at kæmpe for en verden, hvor mennesker med afrikansk baggrund er bedre stillet. Eller om de skal blive ved med at værne om deres eget lille paradis.

Black Panther er en stærk superheltefilm til tiden, og så er den i øvrigt ledsaget af et fremragende soundtrack fra hiphopguruen Kendrick Lamars kreative værksted.

Hvis du bliver hooked, så se også Captain America: Civil War, hvor Black Panther introduceres i Marvels filmunivers.

Hvis du ikke er hooked, så se i stedet Oscar-vinderen The Shape Of Water, der er et filmisk mesterværk og en fin refleksion over, hvad der gør os menneskelige.

FILM OM DØDEN: COCO

En af de mest farverige tilgange til det hinsides finder man i den mexicanske kultur. Det er derfor helt genialt, at Disney med deres nye, store animationsfilm, Coco, dykker ned i traditionerne omkring De Dødes Dag (Día de Muertos).

Hovedpersonen i Coco, den lille dreng Miguel, vokser til sin egen store fortrydelse op i den eneste familie i Mexico, som igennem generationer har afskyet musik. Hans store passion er derfor fortrængt til et hemmeligt rum oven på et skur, hvor han har lavet et alter for den store musikalske folkehelt Ernesto de la Cruz.

Det fungerer i udgangspunktet fint, men på et tidspunkt bliver skuret ham for trangt, og hans drøm om at optræde for et publikum for presserende. Han forsøger derfor at stille op i en talentkonkurrence på De Dødes Dag, men ender i stedet med at forbyrde sig imod de døde og bliver sendt til dødsriget.

Intet er dog så skidt, at det ikke er godt for noget, og i dødsriget kommer vigtige oplysninger, som hans familie har fejlet ind under gulvtæppet i tidens løb, for en dag. Og disse oplysninger giver ham mulighed for at ændre på sin egen livsbane.

Coco er en smuk historie om forbindelserne imellem livet og døden. Og så er den iøvrigt rig på referencer til mexicansk kultur, som både gør den underholdende og giver den dybde.

Hvis du bliver hooked, så se eller gense Tim Burtons klassiker The Nightmare Before Christmas.

Hvis du ikke er hooked, så se i stedet Så længe jeg lever om den folkelige sanger John Mogensens liv og levned.

MUSIK OM DØDEN: MOUNT EERIE: NOW ONLY

Døden er virkelig, og den skåner ingen, heller ikke dem, vi elsker allermost. Det mærkede den amerikanske kunstner Phil Elverum, der laver musik under navnet Mount Eerie, på sin egen krop, da han for nogle år siden mistede sin hustru, og han har brugt denne erfaring i sin kunst lige siden. Ikke mindst på sin foregående plade, A Crow Looked At Me, hvor sangene var lammet af smerte og konstant truede med at gå itu.

På hans nye, fremragende album, Now Only, møder vi ham et kapitel senere i sin sorg. Døden og fraværet af hans kone er stadig meget virkeligt og nærværende, men jeg'et i teksterne falder ikke længere sammen på gulvet i det værelse, hvor hans kone lå sin sidste tid. I stedet er han påvirket af sine minder, der holder hende i live som et spøgelse, der lever videre i ham.

Phil Elverum halvt om halvt snakker og synger ind over løst spillede guitarakkorder og flirter dermed hele tiden med det melodisk formløse. Hvilket er nødvendigt for ham, fordi døden hverken kan eller skal laves til kunst, som han slog fast på A Crow Looked At Me, og fordi den store smerte ikke efterlader kunstneren energi nok til at arbejde med formerne. Men han forsøger sig også så småt med at stable regulære popsange på benene for at finde en måde at leve videre på.

Now Only er sammen med A Crow Looked At Me sjældent rig på refleksioner over døden og livet. Og de to udgivelser er fremragende indgange til at tale om døden, om kunsten og om, hvad vi skal bruge vores liv på.

Hvis du bliver hooked, skal du afgjort også lytte til Sun Kil Moons Benji.

Hvis du ikke bliver hooked, kan du lytte til den nye ep Have Fun fra den norske elektroduo Smerz. Skurrende fremtidspop af højeste kvalitet.

Ved Det Grønne Bord

Fagspecifik
eksamenstræning
på video

Mundtlig
eksamen
og votering
i fuld længde.

NU
flere end
30 fag

Se alle fag til
mundtlig eksamen
på STX – HF – HHX

NY hjemmeside
før/efter reform

Den nye hjemmeside markerer tydeligt, om eksamen er efter nye eller gamle læreplaner.

Det er også muligt at se, hvornår nye fag udgives.

Nye fag 2018
Efter reform, er udgivet

- Matematik C
- Idræt C
- Psykologi C
- Psykologi B
- Informatik C
- Erhvervsfase

Information og eksempler
www.vdgb.dk

PTV film

Tlf. 8626 2288

TAG PÅ EFTERUDDANNELSE I ENTREPRENØRSKAB

NÆSTE FORLØB
EFTERÅR 2018

TILMELD DIG NU PÅ
CUDIM.AU.DK/
ENTREPRENØRSKAB

Innovation og
entreprenørskab i din
undervisning

OM

LISE
HEIDEMANN
ANDERSEN

er cand.mag. i fransk og engelsk og underviser i dansk som andetsprog. Har undervist i dansk som andetsprog på Sprogcenter Hellerup siden 1999 bortset fra 2014-2016, hvor hun underviste på et gymnasium i København. Her underviste hun i fransk, engelsk og AP og var desuden læse- og skrivevejleder med særligt fokus på tosprogede elever.

INTERKULTUREL
ETNISK
UDTRYK
PRÆCISION FEJL
ORDFORRÅD
عربي متحير
التقافات
التعبير
خطا
مفردات اللغة

”Jamen, dansk er jo mit modersmål”

- om tosprogede i gymnasiet

Gymnasierne har allerede erfaring i at integrere børn fra ikke-akademiske hjem. Opgaven er nu at skulle integrere børn fra ikke-akademiske hjem, hvor der ikke tales dansk, og hvor eleverne mangler viden om Danmarks historiske, samfundsmæssige og kulturelle forhold. Måske er det for meget at forlange af gymnasielærerne, at de skal kunne løfte den opgave alene, skriver kronikøren.

”Jamen, dansk er jo mit modersmål ...” sagde en elev i 3.g, som jeg var mentor for i foråret 2015. Hun havde dansk-libanesisk baggrund, og min opgave var at hjælpe hende med de skriftlige opgaver i samfundsfag. Tanken var, at jeg med min baggrund som lærer i dansk som andetsprog kunne hjælpe hende på en anden måde end hendes øvrige lærere. De opgaver, jeg gennemgik med hende, var præget af andetsprogstræk. Der var faktisk ikke nogen større forskel på hendes opgaver og de eksamensopgaver, jeg retter for de bedste learners i dansk som andetsprog. Andetsprogstræk karakteriseres blandt andet ved utilstrækkeligt ordforråd, manglende præcision i udtryk og manglende evne til sprogligt at kunne udtrække relevante oplysninger og til at kunne konkludere på baggrund af for eksempel statistisk materiale. Elevens opgaver var desuden præget af mange grammatiske, leksikalske og syntaktiske fejl. Det var tydeligt for mig, at eleven ikke formulerede sig som en etnisk dansk gymnasieelev – blandt andet fordi hun tilsyneladende manglede basal baggrundsviden om de emner, hun skrev om. Manglende baggrundsviden hænger sammen med manglende eller meget lille ordforråd, hvilket for eksempel viser sig ved gentagelser af udtryk og pointer, der allerede er blevet forklaret. Eleven var ikke i stand til rent sprogligt at forklare, ræsonnere og argumentere. Hun manglede de begreber og redskaber, der skal

til for at kunne besvare en opgave i samfundsfag – og det til trods for at hun var velbegavet og talte dansk uden accent. Da jeg gennemgik opgaverne med hende, blev hun meget frustreret og ked af det og sagde: ”Jamen, hvad skal jeg gøre – dansk er jo mit modersmål.” Den reaktion satte nogle tanker i gang hos mig.

Brug for nyt syn?

De tosprogede unge betragter sig som netop tosprogede med dansk som det ene modersmål, og sådan betragtes de også af deres omverden, inklusive gymnasiet. Spørgsmålet er imidlertid, om tiden er inde til at ændre syn på det: Om vi bør undervise nogle af de tosprogede med metoder fra undervisningen i dansk som andetsprog. En gymnasielærer kan uden problemer konstatere fejl i sprog eller indhold i en opgave. Men en lærer i dansk som andetsprog er uddannet i at kunne beskrive og forklare, hvorfor eleven laver de pågældende fejl, og bruger en anden pædagogik til at hjælpe eleven videre. Lærere i dansk som andetsprog er uddannet i andetsprogpædagogik og har praktisk erfaring med at undervise folk med mange forskellige sproglige baggrunde – ikke kun de europæiske sprog, men mange andre sprogstammer – og har derfor en bred erfaring med, hvilke fejltyper forskellige sprogbrugere har i dansk.

De tosprogede elever i gymnasiet taler og skriver dansk – men deres sprog kan være

mangelfuldt af flere årsager. De stærkeste af de tosprogede elever har opbakning hjemmefra og er i stand til selv at søge information og dermed ordforråd, hvis de mangler viden om et emne. De svage tosprogede har ikke de muligheder eller det overskud. De er derfor hæmmede af deres tosproglige baggrund, hvilket får indflydelse på deres dansk: Hvis de mangler basal viden om det danske samfund, mangler de også det ordforråd, der knytter sig til den viden. Hvis de ikke ved, hvordan de finder information, har de heller ikke mulighed for at tilegne sig det ordforråd, de skal bruge for at kunne følge med i undervisningen og skrive opgaver, holde oplæg og så videre. I værste fald mangler de også ordforråd og viden til at opsøge mere viden. Det er med andre ord en ond cirkel – og jeg mener, at det er nødvendigt at hjælpe de tosprogede elever til at erkende, at de har særlige behov og udfordringer. Samtidig må lærerne blive mere bevidste om, præcis hvilke udfordringer deres tospro-

gede elever har. I og med at elevgrundlaget i gymnasiet har ændret sig i de sidste år – og formentlig næppe bliver 100 procent etnisk dansk igen, i hvert fald ikke i de større byer – er udfordringen med tosprogede i gymnasiet kommet for at blive. Og her tror jeg, der kunne ligge en opgave for lærere i dansk som andetsprog.

Jeg lavede en lille undersøgelse på det gymnasium, hvor jeg på daværende tidspunkt arbejdede. Jeg spurgte mine kolleger om, hvad de oplever som særligt udfordrende eller problematisk i forhold til at have svage tosprogede elever i klassen, og svarene faldt i tre kategorier: sproglige problemer, kulturelle problemer og adfærdsproblemer.

Mangler samfundsviden

Der er flest lærere, der beskriver problemer med sproget, typisk problemer med grammatik, syntaks, stavning, "akademisk sprog" – men især utilstrækkeligt ordforråd og

manglende baggrundsviden er tilsyneladende et stort problem, for eksempel i matematik, fysik og naturgeografi. En af de lærere, der svarede, underviser i naturgeografi og gav et eksempel med "heden". Her kræver det ekstra forklaringer om, hvad en hede er, før klassen kan gå i gang med arbejdet, fordi især de tosprogede ikke ved, hvad en hede er.

Flere samfundsfagslærere fortæller, at de tosprogede generelt mangler viden om det samfund, de lever i – eller også er de ikke i stand til at sætte ord på det, de rent faktisk ved. Det gør det især svært for eleverne at skrive samfundsfagsopgaver – og svært for lærerne at rette opgaverne, fordi der både er sproglige og forståelsesmæssige problemer.

Flere dansklærere beskriver, at de generelt oplever, at de tosprogede mangler ordforråd – og igen baggrundsviden – og derfor har svært ved at leve op til de faglige krav. En lærer beskriver, hvordan det at rette opgaver er et mareridt. Dels har de tosprogede elever

mange sproglige/grammatiske fejl, dels er især manglende analytiske evner et problem – et problem, samfundsfaglærerne iøvrigt også beskriver. Selvstændig stillingtagen til et problem, analyse af en problemstilling, ræsonnement og argumentation er generelt meget svært for de tosprogede. Netop her vil en lærer i dansk som andetsprog kunne hjælpe både eleven og læreren, fordi det lige præcis er dét, vi underviser vores udenlandske kursister i: at kunne forklare et problem, tage stilling til det og at kunne argumentere for egen holdning.

I fremmedsprog er de tosprogede på mange måder mere ligestillede med de danske elever, især i begynderprog. Alligevel har jeg selv kunnet konstatere, at manglende viden om Danmark og utilstrækkeligt ordforråd vanskeliggør for eksempel oversættelser og grammatik.

De sproglige problemer bliver endnu mere tydelige, når det drejer sig om fag, der kræver baggrundsviden om fagets kerneområde, for eksempel samfundsfag og historie.

Historielærere beskriver, hvordan historie under ét er "gamle dage". For nogle tosprogede (og også nogle etnisk danske elever i øvrigt) er "gamle dage" alt fra i går til stenalderen. Hvis eleverne ikke kronologisk kan relatere de enkelte historiske perioder til hinanden, mangler de også ordforrådet til at kunne forstå fagets indhold og til at kunne beskrive det. Hvis man ikke har nogen idé om, hvad for eksempel Oplysningstiden er, eller hvornår det var – hvad der lå før, og hvad der kom efter – er det naturligvis svært at sætte ord på, og så bliver det svært at deltage i undervisningen. På den anden side er det også svært at sætte ord på Oplysningstiden, før man har forstået, hvad det er. Lærerne i fag som historie og samfundsfag står med andre ord over for en krævende pædagogisk opgave, hvis de skal nå ud til alle elever i klassen.

Det er mange af mine kolleger fuldt bevidste om. Flere af dem har ændret undervisningspraksis og begynder undervisningen med forforståelse, hvor de gennemgår ordforråd, begrebsafklaring og så videre som nævnt i naturgeografilærernes eksempel med "heden". Andre lærere er meget opmærksomme på at forklare grundigt undervejs og har indført flere test i løbet af et forløb for at få overblik over elevernes forståelse af

emnet. Som andetsproglærere er jeg helt enig i, at det er en god idé at arbejde med forforståelse – formentligt også for de svagere etnisk danske elever – og at test eller evalueringer undervejs i et forløb kan være med til at sikre, at eleverne har forstået det, de skal. Problemet er, at arbejdet med forforståelse, langsommere gennemgang af emnerne, flere test og så videre tager tid; man kan ikke nå det hele, og man risikerer at måtte gennemgå emnerne mere overfladisk. Hvis gymnasielærerne fik hjælp af en andetsproglærer, kunne undervisningen måske gøres mere udbytterig til gavn for alle.

Kulturelle problemer

Mine kolleger beskriver også en anden type problemer med tosprogede elever, nemlig det, de selv betegner som kulturelle problemer. Både dansk- og samfundsfaglærere forklarer, hvordan det kan være svært at gennemføre undervisning i emner med religiøst eller etisk indhold, og en religionslærer beskriver, at det kan være meget svært at undervise i religion med muslimske elever i klassen, fordi der tilsyneladende for dem er emner, man kan tale om, og emner, man ikke kan tale om. For de pågældende lærere er det svært at gennemføre undervisningen, fordi nogle af de tosprogede muslimske elever simpelthen ikke vil acceptere at tale om emnet – det kan for eksempel være kritik af islam, ytringsfrihed og så videre. En dansk lærer fortæller, hvordan det at bruge spillefilm i undervisningen er noget, hun overvejer grundigt, fordi hun har elever, som hun ved vil nægte at se filmene. Billedanalyse kan også være et problem, hvis der for eksempel er afklædte personer eller erotiske motiver. Kulturelle problemer – altså problematikker i forhold til elever med anden kulturel baggrund – bliver kun nævnt i forbindelse med muslimske elever. Her frygter jeg, at nogle lærere simpelthen afstår fra at komme ind på emner, som de ved kan provokere muslimske elever.

Denne problemstilling er mere kompleks end den rent sproglige. Man skal naturligvis kunne kritisere religion og etik i sin undervisning – det er en del af det danske undervisningssystem, og det skal alle elever kunne deltage i – men eleverne har ret til at være uenige og også til at give udtryk for det, hvis de føler, at læreren eller andre elever over-

træder nogle grænser. Løsningen er imidlertid ikke at undgå emner, som provokerer. Andetsproglærere er uddannet i blandt andet interkulturel kommunikation og kulturforståelse og er vant til at indgå i diskussioner om diverse emner i multikulturelle sammenhænge. Det er min egen erfaring, at man kan tale om alt – men man skal sikre sig, at alle er indforstået med, at når man diskuterer for eksempel Muhammedtegninger, så er det ikke islam, man kritiserer, men reaktionen på tegningerne og deres konsekvenser. Hvis man før en diskussion aftaler nogle rammer og præciserer, at ingen i klassen er objekt for kritik, men at man diskuterer et emne, er det min erfaring, at mange diskussioner sagtens kan finde sted på trods af uenighed. Man kan med andre ord forbedre en klasse på en diskussion med en form for forforståelse af emnet for diskussionen og lave en aftale om de rammer, diskussionen skal foregå inden for. På samme måde kan man forberede klassen på, at den skal se en film, og at der vil forekomme erotiske eller for eksempel meget voldelige scener i filmen – og at det er okay at tage afstand fra den slags scener. På den måde ved hele klassen, hvad den kan forvente – og at det er accepteret at have en holdning til det. En anden måde at håndtere potentielt følelsesladede diskussioner på er at dele klassen op – for eksempel piger for sig og drenge for sig eller i små grupper. Ofte er det mindre faretruende at diskutere i en mindre gruppe end i hele klassen. Det kan ofte være en god løsning – og en effektiv måde at undgå konflikt på.

Rådvilde lærere

Det sidste, og måske største, problemfelt, der blev nævnt af lærerne, nemlig adfærdsproblemer, kan formentligt ses som en konsekvens af manglende sprog og utilstrækkelige kulturelle kompetencer. Lærerne konkluderer selv, at når de tosprogede oplever, at deres opgaver aldrig er gode og heller aldrig bliver bedre, og at de ikke kan følge med i den almindelige undervisning, sker der som regel det, at de svage tosprogede elever giver op og bliver passive, eller at de ligefrem isolerer sig i små grupper, hvilket gør det endnu sværere som lærer at nå ud til dem. Jeg tror, at det er svært at få disse elever til at deltage aktivt i undervisningen, hvis de først har fået en oplevelse af ikke at kunne følge med og af ikke at blive set og hørt. Det siger næsten sig selv, at det er den værste tænkelige situation.

Som jeg oplevede det, står nogle af lærerne meget rådvilde over for de tosprogede elever. De ved simpelthen ikke, hvad de skal stille op med de pågældende elever, eller hvordan de skal gribe deres sproglige problemer an,

” Hvis gymnasielærerne fik hjælp af en andetsproglærer, kunne undervisningen måske gøres mere udbytterig til gavn for alle.

NYHEDER

Kurserne herunder er netop oprettet og klar til, at du kan tilmelde dig:

Mundtlighed og skriftlighed i dialog, den 27. september i Fredericia.

SU-grundkursus, den 30. oktober i Odense.

GL-E's helårskatalog for efterår 2018 og tidligt forår 2019 udkommer med majudgaven af Gymnasieskolen. I kataloget kan du finde kursusnyheder, som vi håber kan bringe inspiration til dit kommende kursusforløb. Kataloget vil også kunne downloades i pdf-format på GL's hjemmeside.

DANSK

Dansklærerforeningen – årsmøde om kulturmøder

På årsmødet deltager forskere, kunstnere og didaktikere, og vi skal selvfølgelig ud på kunst- og kulturmøde i Roskilde. Kom og oplev Mette Moestrup indlede, hør Søren Frank forelæse om migrationslitteratur fra hele verden, bliv underholdt af Lars Bukdahls oplæg om, hvordan migration og globalisering påvirker nutidige litterære stemmer, og deltag i workshops med Helle Juhl Lassen, Thor Gustafsson m.fl.

Kursusudbyder: Dansklærerforeningen.

Tid og sted: Comwell Roskilde, Vestre Kirkevej 12, Himmelev, 4000 Roskilde.

2 overnatninger: Torsdag den 4. oktober kl. 12 til lørdag den 6. oktober 2018 kl. 11.

1 overnatning: Torsdag den 4. oktober kl. 12 til fredag den 5. oktober kl. 15.30.

Tilmeldingsfrist: Senest den 15. september via www.dansklf.dk.

GL-E'S NYHEDSBREV

Kender du GL-E's nyhedsbrev? GL-E udsender information om de nyeste kurser direkte til skolerne. Kunne din skole eller du tænke dig at få tilsendt vores nyhedsbrev? Skriv til kursussekretær Lene Daring på ld@gl.org.

og i nogle tilfælde må de give fortabt. Der er tale om meget dygtige, engagerede lærere, der gerne vil hjælpe deres tosprogede elever, men som tilsyneladende føler sig magtesløse over for den opgave, det er at styrke svage tosprogede elevers manglende sprog og viden. Nogle af lærerne virker lidt berøringsangste over for især muslimske elever – en berøringsangst, der kan have en selvforstærkende effekt, hvis og når de tosprogede muslimske elever begynder at isolere sig, både i forhold til underviser og undervisning og i forhold til det sociale miljø i klassen. De lærere, der svarede på mine spørgsmål, er alle opmærksomme på problemet med de tosprogede og vil gerne hjælpe, men ønsker på den anden side ikke at udstille dem eller at få dem til at føle sig stigmatiserede. De befinder sig i et dilemma, hvor de gerne vil ligestille de tosprogede med de etnisk danske elever – men vi må se i øjnene, at der ikke er ligestilling mellem eleverne. I folkeskolen har de tosprogede mulighed for at modtage undervisning i dansk som andetsprog af uddannede lærere. Denne mulighed eksisterer ikke i gymnasiet. At være egnet til at fortsætte i gymnasiet efter folkeskolens afgangsprøve er ikke ensbetydende med en vellykket skolegang i gymnasiet. Jeg tror, de fleste gymnasielærere vil være enige i, at elever med tosprøglig baggrund har flere faglige udfordringer end deres etnisk danske kammerater – også selvom de tosprogede måske var blandt de bedste i deres folkeskoleklasse. Gymnasierne har allerede erfaring i at integrere børn fra ikke-akademiske hjem. Opgaven er nu at skulle integrere børn fra ikke-akademiske hjem, hvor der ikke tales dansk, og hvor eleverne mangler viden om Danmarks historiske, samfundsmæssige og kulturelle forhold. Min pointe er, at det måske er for meget at forlange af gymnasielærerne, at de skal kunne løfte den opgave alene. I og med at elevgrundlaget har ændret sig, er blevet bredere og mere mangfoldigt, er det ikke overraskende, at lærerne til en vis grad må ændre undervisningspraksis og læringssyn. Vi kan ikke længere tage for givet, at alle vores elever ved, hvad en hede, Oplysningstiden eller et subjektsprædikat er. Vi må indstille os på at skulle forklare meget mere, før vi går i gang med undervisningen, og mens vi underviser. Mange lærere gør allerede det rigtige – men hvis gymnasiernes skal kunne rumme en større og mere forskelligartet gruppe elever, så skal mange flere lærere gøre det rigtige, altså ændre deres undervisningspraksis som beskrevet ovenfor. Og måske endnu vigtigere: De skal turde konfrontere deres tosprogede elever med det faktum, at nogle af dem står over for endog meget store udfordringer, både med hensyn til sprog og baggrundsviden. Dét er lettere sagt end gjort, men det er her, jeg tror, gymnasielærere – og ledere – kunne have gavn af flere andetsproglærere i gymnasiet. Andetsproglærere kan for eksempel vejlede gymnasielærere og -ledere i interkulturel kommunikation og sprogforståelse, og de kan hjælpe lærerne med at afkode årsagen til deres tosprogede elevers problemer, hvad enten det er sproglige eller kulturelle problemer. Og endelig kan de hjælpe eleverne både mundtligt og skriftligt, fordi de har en anden pædagogisk indfaldsvinkel. ●

Læs mere

Mere info om alle kurser/tilmelding på GL-E's hjemmeside <http://gle.gl.org>. Kontakt GL-E på gl-e@gl.org eller kontakt kursussekretæren, som kan findes på det enkelte kursus på hjemmesiden.

GLE

Ny attraktiv sundhedsordning

Sund på job
– *og i fritid*

Vil du vide mere – ring **39 15 32 61**

Det er nemt og trygt...

Sundhedsordningen hos Falck Healthcare giver dig

Behandlinger hos fysioterapeut og kiropraktor · Digitalt sundhedstjek

· Psykologisk krisehjælp · Guide til Sundhedsvæsenet

mppension.dk

PENSIONSKASSEN

**Magistre
& Psykologer**

Lise Rattenborg Resner 1946-2018

Med Lise Resners ansættelse ved Vordingborg Gymnasium i 1974 fik skolen endnu en markant personlighed ansat ud over Lises ægtemand, Kaare Vinten.

Med fagene historie, religionshistorie og oldtidskundskab havde hun mange faglige tangenter at spille på. Men dertil kom Lises formidable intellekt, hendes dybtgående viden og ikke mindst en fabelagtig formidlingsevne.

Hun kunne trække linjer mellem sine fag, så spændende synteser opstod. Men endnu bedre, så formåede hun ved sin uformelle tilgang og sin veloplagede sprælskhed at fange elevernes interesse og nysgerrighed, så de på trods af den ennemæssige kompleksitet blev grebet. Og arbejdede med.

Lise rummede en sjælden kombination af et på en gang dybt intellektuelt og spirituelt gemyt samt en original, kunstnerisk og farverig fortælleevne. Tillægges skal så også evnen til at overrumple og overraske en klasse. Om sløvhed skulle indtræffe, så var hun, som sin mand, en fængslende underviser og ikke skåret præcis efter almindelige forskrifter.

Hendes alsidighed viste sig ligeledes i det kollegiale. Her var hun aktiv ved at oprette de sammenkomster, som indledtes med, at vi holdt foredrag for hinanden om de områder i vores fag, som vi fandt særligt interessante og karakteristiske, og som eventuelt rummede problemstillinger med appel til fælles diskussion. Indimellem blev særligt kompetente og interessante mennesker indhentet som for eksempel professor Jens Martin Knudsen, Kai Sørlander og Tabitha Vinten. Her blev naturvidenskab, filosofi og religion spændt op mod hinanden.

Lydhørhed over for elever, over for nyansatte kolleger og stor hjælpsomhed var et af hendes mange fine udadvendte træk. Cykelture i Vordingborg med nye kolleger, fremvisninger, hvor Lises beretninger om Vordingborg Kirke var et scoop.

Med al sin åbenhed var Lise også en meget privat person og kunne også være meget tilbagetrukket, ikke mindst om egen sårbarhed og problemer. De seneste år belastedes hun i sit arbejde fra 1990'erne og frem af gymnasiereformer. Af de mere politisk-bureaukratisk styrede forlæg for undervisningens former, af de daglige timeindberetninger på Lectio og ikke mindst af ændringerne fra de tidligere mere dybdegående og lange forløb til kortere forløb af overbliksmæssig karakter og mindre problematiserende form. Tidens managementidéer lå usigeligt fjernet fra Lises synsvinkler.

Hun havde blik for elever med problemer og hjalp dem. I særlige tilfælde også ved at lade dem bo hos sig i det drømmehus, et stort, gammelt bindingsværkshus tæt ved skov og vand, som hun sammen med sin mand, Kaare Vinten, købte i de tidlige ansættelsesår og fortsat boede i efter Kaares sørgelige, alt for tidlige død i 1986.

De sidste år havde Lise glæde af samlivet med kollegaen Leif Bruun, af deres rejser sammen, de fælles kulturelle interesser og af hans støtte.

Vi, som har været hendes kolleger gennem mange år, vil mindes hende med vemod og glæde.

Lene Bodekær Herler

Mogens Pontoppidan 1937-2018

Mogens Pontoppidan, pensioneret lektor på Duborg-Skolen, er død i en alder af 80 år. Siden sin ansættelse i 1982 var han en central personlighed i fagene geografi og biologi. Han påtog sig at undervise langt ud over det pligtige timetal, således at alle elever, der skulle have geografi og biologi, også fik det. Og han måtte endda opleve, at Duborg-Skolen efter hans pensionering tiggende bad ham om at fortsætte lidt endnu, fordi det ikke var muligt at finde en erstatning til at undervise i biologi.

Mogens underviste i en periode, hvor der endnu var et par år til, at supervision og lærersamarbejde blev modeord på Duborg-Skolen, og alligevel vidste kollegerne, at det ikke gik stille for sig bag de lukkede døre til de klasser, Mogens underviste. Mogens' energi var stor, og i timerne fik han afløb for den ved at tage hele klasseværelset i besiddelse med en rask march rundt mellem bordene og frem og tilbage foran tavlen, mens han fortalte og demonstrerede og overhørte. Ved den navnkundige Vadehavstur, hvor elever i 11. årgang i busser blev kørt tværs igennem det Sydslesvigske land, oplevede eleverne en Mogens iklædt militærstøvler gå forrest, når man vel ude af bussen skulle ind i landskabet og iagttage geomorfologiske særegenheder. Det var, før det tværfaglige blev et mantra, men alligevel kunne Mogens ikke se nogen grund til på denne geografiekskursion at undlade at undervise eleverne også i biologiske temaer og supplere det med historieundervisning, når han udpegede særlige lokaliteter i form af dansk-tyske kamppladser fra det 19. århundredes historie.

Mogens' historiske interesse var stor, og han udgav sammen med en kollega på skolen indtil flere bøger dels om sydslesvigere i tysk uniform under Anden Verdenskrig, dels med amerikanske slavers egne beretninger om slavetilværelsen i USA. Men Mogens lod det ikke blive ved ordene. Med sin fortid som højt skattet konsulent i sportsdykkerkredse var det ingen overraskelse, at han var aktiv i det danske Marinehjemmeværn. Ved en af disse øvelser i samarbejde med tyske militære enheder havde han fået et bælte med et spænde, som var blevet brugt i den østtyske flåde. Og det illustrerer Mogens' sans for humor, at han med et stort smil overrakte dette til en yngre kollega, som han mente var så venstreorienteret, at vedkommende havde brug for at få overrakt et trofæ, der endtydigt viste, hvem der vandt den kolde krig.

Det er en farverig tidligere kollega, som lærerne på Duborg-Skolen har mistet ved Mogens' død.

Jens Mathiasen og Morten Meisner, Duborg-Skolen

Erling Fredvig 1943-2017

Erling Fredvig var i perioden 1974-2012 ansat som matematiklærer på Tårnby Gymnasium. Han spillede en aktiv rolle ved stiftelsen af Georg Mohr-konkurrencen og virkede en del år ved gennemførelsen og korrekturarbejdet i forbindelse med konkurrencen.

Gennem alle årene på skolen var han en populær matematiklærer og en skattet kollega. Han var i en periode lærerrådsformand, og hans vittige og rammende bemærkninger gjorde møderne smidige og effektive.

Han var i nogle år undervisningsassistent på Økonomisk Institut på Københavns Universitet. Han favnede vidt og studerede en overgang dansk på universitetet.

I sine yngre dage dyrkede han sport og var en habil maratonløber. Erling blev i 2011 ramt af en hjerneblødning, så han måtte tage

sin afsked. Desværre kom andre sygdomme til, og han var i sine sidste seks leveår en del hæmmet i sine udfoldelsesmuligheder.

Han efterlader en datter og et barnebarn.

Jens Carstensen (emeritus). Simon Sneider (emeritus)

mindeord

Gymnasieskolen modtager mindeord. De skal maks. indeholde 2.400 enheder inkl. mellemrum. Sendes til redaktionen senest den 23. april 2018 kl. 14.00 på gymnasieskolen@gl.org

MARKEDSPLADS

ANDEL AF BYHUS I PROVENCE

Var, Provence: 1/3 af charmerende byhus i tre etager centralt beliggende i Bagnols-en-Forêt 20 km fra Middelhavet sælges. Velfungerende dansk ejerforening. Bestående af køkken-alrum, soveværelse, gæsteværelse, stue, bad og toilet samt kælder og solterrasse. Velegnet til udflugter til kysten og i bjergene. Kontakt: Rie.houmand@hotmail.com, +45 3029 5437

SOMMERHUS TIL LEJE

Vi udlejer vores sommerhus i Thy i ugerne 28-31. Trænger du til ren afslapning oven på konflikten, flot natur og ægte sommerhushygge, så har vi stedet. På en 3.400 m² stor naturgrund udlejer vi vores fine sommerhus med 4 værelser + to ekstra hytter. Se den ikke helt opdaterede hjemmeside: www.haraldbrauer.de/ferienhaus/ Pris: 2.300 per uge + forbrug (fra lørdag til lørdag). Tlf.: 3042 2569. Mail: burkhardsievers@gmail.com

SOMMERHUS PÅ BORNHOLM

Sommerhus 6 km uden for Rønne udlejes privat. Huset er et gammelt landarbejderhus på 85 m² i to etager. Der er entre, toilet med brusebad, fyrrum med vaskemaskine, køkken med komfur, køleskab, fryser og bordopvaskemaskine, stue med spiseplads, lille køjerum med to sovepladser og soverum med dobbeltseng. På første sal er der et rum med dobbeltseng, spiseplads med udsigt over marker og hyggekrog. Der findes en barneseng og en højstol, fjernsyn og dvd-afspiller. Haven er en 1.000 m² stor naturgrund med slåede stier, flere dejlige kroge, æbletræer og bålplads. Der er 7 km til stranden. Pris 3.900 kr. pr. uge i skolernes sommerferie, 3.000 kr. andre uger. Ledigt uge 25, 26, 27, 29, 30, 31 og 32. Kontakt: pernille.rudbeck@gmail.com. Mobil: 3086 1028

SOMMERHUS PÅ TOPPEN

Sommerhus til leje i det solrige "skagensklima" midt i klitnaturen, vest-, syd-, østvendte terrasser, to soverum, ugenert beliggenhed. 300 m til stranden. Hjorths Hotel i nærheden. Uger 26, 27, 33 og flere. Fordelagtig pris! Kontakt: exorientelux4@hotmail.com

ANDALUSISK CHARME

Hus nord for Malaga i hvid landsby med plads til 8 personer udlejes. Huset har aircondition, og landsbyen har en attraktiv kommunal swimmingpool. Halv times kørsel til lufthavn, Malaga by og kysten. Kontakt: Karsten Sonne, mobilnummer: 2066 6976.

SOMMERHUS I HJERTET AF TOSCANA

Idyllisk beliggende i autentisk bjerglandsby mellem Pisa og Firenze tæt på Lucca. Ca. 120 m², 8 sovepladser (3 soverum), stort køkken-alrum med pejs, skøn tagterrasse med udsigt over dalen. Priser fra 4.000 kr. Yderligere info og kalender ses på hjemmesiden. Kontakt: Gorm Carson, tlf. 2272 4958, mail: villamedicina1@gmail.com. Se husets hjemmeside: villamedicina.dk

markedsplads

Her kan indrykkes ikkeerhvervs-mæssige annoncer. Maks. 40 ord plus overskrift. Teksten oprettes på gymnasieskolen.dk/markedsopslag. Skriv derefter en mail til gymnasieskolen@gl.org med angivelse af, hvilke blade annoncen skal i. Annoncen koster 150 kr. per blad, som skal indbetales på bladets konto i Lån & Spar på 0400 - 402 059 4042 (husk at angive navn) senest dagen før deadline. Se deadline andetsteds i bladet eller på gymnasieskolen.dk.

Billån med
MEDLEMS-
FORDELE

Få en ny bil for under 2.500 kr./md.

Er du medlem af GL, kan du nu låne til en ny bil på ekstra gode betingelser. Her er ingen skjulte gebyrer eller ekstraordinære omkostninger - du betaler for oprettelse, og får en lav variabel rente på 2,95 % p.a.

Billån med medlemsfordele - 2.446 kr./md. før skat

- Løbetid: 84 måneder • Udbetaling: 44.000 kr. (20 %)
- Bilens pris: 220.000 kr. • Lånebeløb: 176.000 kr.
- Variabel rente: 2,95% p.a. • Debitor rente: 2,98% p.a.
- Samlede låneomkostninger: 185.510 kr. • ÅOP: 4,59%
- Samlet tilbagebetaling ekskl. udbetaling: 205.499 kr.
- Rentesatserne er variable og gældende pr. 1. januar 2018

Billån med medlemsfordele kræver almindelig kreditgodkendelse. Bilen skal kaskoforsikres. Udgifter til forsikring er ikke medregnet. Renten gælder ved oprettelse af nye billån samt ved overførsel af billån fra andre banker/finansieringsselskaber. Der er 14 dages fortrydelsesret på lånet.

BILLIGT BILLÅN - BEREGN NU

Beregn selv eller søg billån på: Isb.dk/gl

BILLIGT BILLÅN - RING NU

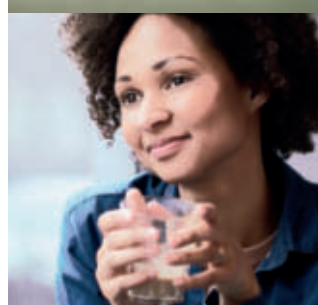
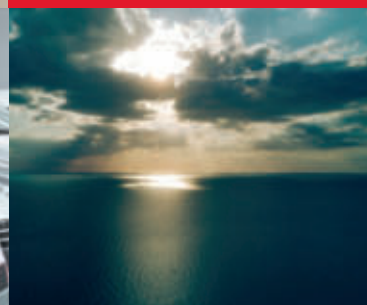
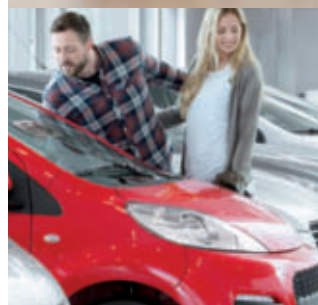
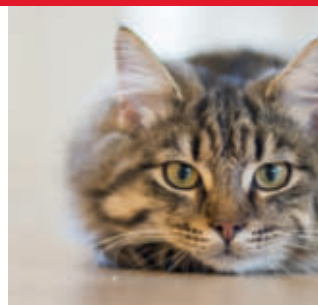
Ring: Ring **3378 1979** hvis du vil tale billån med en personlig rådgiver

Online: Gå på Isb.dk/gl og 'vælg book' møde. Så kontakter vi dig.

GL

Lån & spar

din personlige bank

Student & Business TOURS

SPECIALIST I STUDIEREJSER

Berlin.....	fra kr. 995
London.....	fra kr. 1450
Edinburgh....	fra kr. 1495
Budapest.....	fra kr. 1650
Barcelona....	fra kr. 1895
Geneve.....	fra kr. 1950
Malaga.....	fra kr. 2095
Athen.....	fra kr. 2250
Rom.....	fra kr. 2495
Lissabon.....	fra kr. 2595
Reykjavik....	fra kr. 3095
New York.....	fra kr. 4650

Kulturelle FIRENZE

TLF. 7020 9160 | INFO@SBTOURS.DK | WWW.SBTOURS.DK

Oplev Firenze i Italien

- Renæssancens vugge
- Galileo og da Vinci

Spændende studiebesøg
Uffizierne, vingårde, geometriske
anlæg, matematikmuseum,
Pisa og Siena

Pris er inkl. fly Milano/bus Firenze t/r
og 4 nætter med morgenmad

fra **kr. 2495**

BARCELONA

FRA KR. 1.615,-

Oplev bl.a. Sagrada Familia, Camp Nou
Ramblaen & Park Güell

BUDAPEST

FRA KR. 2.115,-

Oplev bl.a. Fiskerbastionen, Donau-floden,
Parlamentet & Kædebroen

STUDIHEREJSER MED INDHOLD

euro tourist

98 12 70 22 • info@eurotourist.dk • www.eurotourist.dk

Sarajevo fra kr. 3.348,-

Kangerlussuaq fra kr. 5.448,-

ALFA TRAVEL

Tirana fra kr. 2.998,-

Tbilisi fra kr. 4.998,-

ALTERNATIVE REJSEMÅL TIL STUDIEREJSEN

Når du arbejder sammen med en erfaren rejsearrangør, er det IKKE mere besværligt at planlægge en studierejse til et af de lidt "anderledes" rejsemål. Vi sørger for at planlægnings-processen bliver ligeså smertefri, som ved enhver anden studierejse.

Hvad er jeres rejse-drøm?

Tag os med på råd, når studieturen fx skal gå til Sarajevo, Grønland, Tirana, Tbilisi eller noget helt femte. Vores rejsekonsulenter har den nyeste ekspert-viden, der er din genvej til at give dine elever helt unikke oplevelser!

Ring gratis på 80 20 88 70 og fortæl vores rejsekonsulenter om jeres studierejse-drømme.

- Studierejser med afsæt i jeres faglige mål
- Unikt udvalg af spændende programmuligheder
- Fast kontaktperson og dialog fra start til slut
- 24/7 adgang til jeres rejседokumenter i Alfa Gaten

ALFA TRAVEL

KONTAKT OS OG FÅ ET TILBUD TLF. 8020 8870 - INFO@ALFATRAVEL.DK

Billige studieture til USA

Når du køber studieturen hos BENNS, får du:

55 års erfaring • Lave priser • Skræddersyet produkt • Tidsbesparelse •
Hjælp til fagligheden • Egen rejsekonsulent • 24H vagttelefon

New York Fly 7 dage/5 nætter	4.116	San Francisco Fly 7 dage/5 nætter	4.675
Boston Fly 7 dage/5 nætter	5.398	Washington D.C. Fly 7 dage/5 nætter	4.798
Chicago Fly 7 dage/5 nætter	5.060	Miami Fly 7 dage/5 nætter	5.687

Idéer til fagligheden:

The Taste of Queens, New York • Harlem & Gospel, New York • Freedom Trail Tour i Boston •
Cambridge & Harvard i Boston • 'The Untouchables Gangster Tour' i Chicago • Byrundtur på cykel i
Washington | **Andre ønsker? Ring og hør om mulighederne...**

Alle priser er FRA-pris i kr. pr. person inkl. transport, overnatning

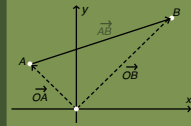
Ring på 65 65 65 63
group@benns.dk
benns.dk

BENNS

NYE BØGER til nye læreplaner

Ny
udgivelse

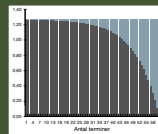
Bjørn Grøn
Bodil Bruun
Olav Lyndrup

Hvad er matematik? 1

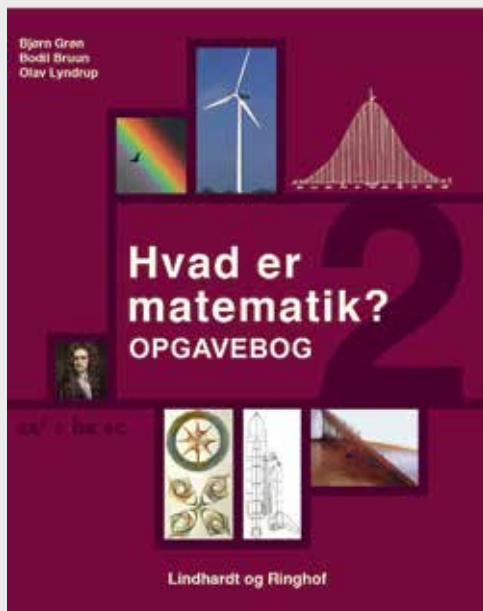

$$|a| = \sqrt{a_1^2 + a_2^2}$$

Lindhardt og Ringhof

Klar til skolestart 2018

I serien **Hvad er matematik?** får du:

- Relevante og vedkommende emner
- Et væld af autentiske data
- Øget brugervenlighed

Hvad er matematik? 1

Nyt kernestof

Tre nye kapitler, der dækker de nye emner på C-niveau: annuitetsregning, vektorregning og sandsynlighedsregning.

Et gennemgående fokus på funktionsbegrebet

Et helt nyt kapitel om familier af funktioner med forløb om logaritmefunktioner, andengradspolynomier, lodret og vandret parallelforskydning af grafer, stykkevis definerede funktioner mv.

Den nye udgave af **Hvad er matematik? 1**

indeholder som alle tidligere udgaver og bøger i lærebogssystemet en rigdom af ekstrapaterialer, der ligger på bogens website lru.dk/hvadermatematik

Lindhardt og Ringhof
Uddannelse
Vognmagergade 11
1148 København
www.lru.dk

ER
Uddannelse
EGMONT